

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

Opgericht door Kolonel
G. E. V. L. van Zuylen,
21 Maart 1900.

OOST

EN WEST

„Het Koloniaal belang
is een algemeen
Nederlandsch belang.”

Abonnementsprijs per jaar:

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling. f 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland f 4.—
Afzonderlijke nummers f 0.05

Prijs der Advertentiën:

Per vakje f 2.—
Bij contract reductie.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.
□ Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat. □
Voor Advertentiën tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO”, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424, beiden DEN HAAG.

INHOUD: Onze Koloniale Weermacht. — Het onderwijs op de Philippijnen. — Perskroniek. — Uit de O-Indische Mail. — Suriname. — Curaçao. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Ingezonden. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Leeszaal. — Een kleine Rectificatie. — Mededeelingen.

Onze Koloniale Weermacht.

Het „Rapport” van de Staatscommissie voor de verdediging van Nederlandsch-Indië.

IX.

Vlootbasis.

Zal de vloot in Indië werkelijk in staat kunnen zijn de haar toegedachte taak te vervullen, dan moet zij kunnen beschikken over een basis, d.w.z. een afdoend versterkte plaats, waar zij uit nautisch oogpunt een veilige ligplaats vindt, waar ze tevens beveiligd is voor het vuur van vijandelijke schepen, en waar zij alles moet kunnen vinden, wat noodig is om binnen korten tijd de meest voorkomende voorzieningen te bewerkstelligen en de voorraden aan te vullen.

De beschikking over zoodanige basis zal, mits de plaats dier basis gunstig gekozen is en hare inrichting aan de nader te noemen strategische en tactische eischen voldoet, aan onze vloot niet alleen de gelegenheid waarborgen om te allen tijde hare slagvaardigheid voor te bereiden of te herstellen, maar ook de mogelijkheid voor haar openen om voor een overmachtigen vijand terug te trekken en een gunstig moment af te wachten voor het voeren harer actie, terwijl van uit de basis, naast een sterk defensief, ook een krachtig offensief door middel van onderzeeboten en torpedoboten kan plaats hebben.

In den Oost-Indischen Archipel behoeft over niet meer dan één volledige vlootbasis beschikt te kunnen worden. Niet alleen zouden de zeer hoge kosten zich tegen uitbreiding van dit aantal verzetten, maar bovendien is zoodanige uitbreiding niet noodzakelijk, nu de werkingssfeer der door de Staatscommissie voorgestelde pantserschepen zoodanig genomen is, dat, bij doelmatige vestiging der vlootbasis, vandaar uit de afstand naar elk punt van den Archipel heen en terug kan worden afgelegd en bovendien nog een voldoende brandstofvoorraad aanwezig blijft om op het punt van actie verscheidene dagen te vertoeven.

Uit het voorgaande vloeit voort, dat aan de vlootbasis als strategische eisch gesteld moet worden dat haar plaats gekozen zij zoo dicht mogelijk bij het centrum van ons terrein van actie.

Een blik op de kaart doet duidelijk zien, dat het niet mogelijk is aan de Noordzijde van den Archipel een vlootbasis te kiezen zoodanig, dat de vloot, daarop steunende, de zeewegen tusschen Sumatra en Borneo, Borneo en Celebes en den weg beoosten Celebes tegelijkertijd zou kunnen beveiligen. Ook zou zoodanige basis een aanzienlijk gedeelte van het leger aan een verafgelegen punt binden, met het na-deel, dat men het niet te hulp zou kunnen komen. Kiest men daarentegen voor de vlootbasis een punt

gelegen op of in de nabijheid van Java, dan wordt niet alleen aan den hierboven genoemden eisch voldaan, maar is daaraan mede het groote voordeel verbonden, dat nagenoeg het geheele veldleger zal kunnen medewerken om een poging tot verovering dier basis te beletten.

Bij het nader bepalen van de plaats voor een vlootbasis dient ook aandacht geschonken te worden aan de economische waarde, welke de verschillende deelen van den Indischen Archipel hebben of in de toekomst zullen hebben. Deze waarde komt in aanmerking enerzijds, omdat het voor ons van belang is ons meest waardevol bezit ook het best te beveiligen, en aan den anderen kant, omdat vijandelijke aanvallen in de eerste plaats zijn te duchten daar, waar de grootste economische belangen zijn geconcentreerd.

En dan is het wel niet twijfelachtig, dat Java en Sumatra voor ons van het meeste belang zijn, vooral nu dit laatste eiland zich zoo krachtig ontwikkelt.

Om strategische redenen zal dus aan een plaats op Java, en bij voorkeur aan eene op West-Java, de voorkeur gegeven moeten worden, omdat van daaruit de toegangen tot de Java-zee door straat Karimata, de Gasparstraten, straat Soenda en straat Banka het best beheerscht worden.

Als tactische eischen, welke aan een goede operatiebasis gesteld moeten worden buiten die, welke in het algemeen reeds in het begrip van basis zijn neergelegd, komen vooral op den voorgrond:

1e. dat onze schepen de basis te allen tijde kunnen bereiken of verlaten, zonder dat er veel kans bestaat, dat zij door vijandelijke schepen of mijnen worden genomen of beschadigd, en

2e. dat zij die basis in de meest gewenschte formatie kunnen verlaten, om zoo noodig reeds dadelijk tot het gevecht te kunnen overgaan.

De plaats, waar een vlootbasis wordt gevestigd, zal voorts, met het oog op de omstandigheid, dat de werven en arsenalen een groot aantal werklieden zullen vereischen, altijd gelegen moeten zijn in de nabijheid van een centrum van bevolking, zoo mogelijk met een dicht bevolkt achterland met vele hulpmiddelen en voor de verpleging gunstige levensomstandigheden. Op dien grond moet van plaatsen als Bantambai, Lampongbaai en Banka, welke wat hunne geographische ligging betreft, voor vestiging der vlootbasis in aanmerking zouden kunnen komen, worden afgezien.

Naar het oordeel der Staatscommissie komen op grond der hierboven aangevoerde algemeene en strategische eischen voor vestiging der vlootbasis uitsluitend in aanmerking de beide hoofdplaatsen ter noordkust van Java, Tandjong-Priok (Batavia) en Soerabaja, en wel voornamelijk de eerste, in verband met hare gunstige ligging.

De strategische en tactische gegevens dier beide plaatsen nagaande, vindt men het volgende ten aanzien van Tandjong-Priok:

1e. Tandjong-Priok is gelegen zoowel in de nabijheid van den zetel der Regeering als in de na-

bijheid der hoogvlakte van Bandoeng, naar welke plaats de Regeeringszetel eventueel zal worden overgebracht. Samenwerking van leger en vloot is daardoor nog beter verzekerd.

2e. Van uit Tandjong-Priok beheerscht onze zee-macht de voornaamste toegangen tot de Javazee door straat Karimata, de Gasparstraten, straat Banka en straat Soenda, en, aldaar verblijvende, is zij niet te ver verwijderd van de Oostelijke toegangen tot die zee, zoodat zij desgewenscht daarheen ook spoedig hare actie kan verplaatsen.

3e. De baai van Balavia levert het voordeel op, dat zij een zeer ruime en uit een nautisch oogpunt veilige reede aanbiedt met een zoo uitgestrekt zee-front (ruim 31 K.M.), dat onze vloot daar niet gemakkelijk kan worden opgesloten, indien althans dat front door eenige krachtige, zoover mogelijk vooruitgeschoven forten wordt verdedigd.

4e. Aangezien vijandelijke schepen ongeveer 10 K.M. buiten de lijn van zulke forten moeten blijven om geen hinder te hebben van hun vuur, kunnen zij Tandjong-Priok met hun geschutvuur niet bereiken.

's Nachts zullen mijnversperringen en bewakingsvaartuigen met behulp van zoeklichten het binnendringen van vijandelijke vaartuigen binnen de fortentlijn moeten beletten.

5e. Onze schepen en torpedovaartuigen hebben hier gelegenheid om in elke gewenschte vlootformatie naar zee te stoomen en den vijand tegemoet te gaan, terwijl zij 's nachts zoo goed als zeker ongemerkt kunnen uitgaan of binnenkomen.

6e. De bovenbedoelde forten kunnen elkaar en de vloot steunen bij elke actie binnen het bereik van hun geschut.

Ten aanzien van Soerabaja zijn die gegevens de volgende:

a. Soerabaja is ten opzichte der toegangen tot de Javazee gunstig gelegen, daar het ongeveer midden tusschen de Oostelijke en Westelijke toegangen ligt.

b. Van uit de Javazee geeft één vaarwater, het Westervaarwater, tusschen de Westkust van Madoera en Java, toegang tot de reede van Soerabaja.

Het is ongeveer 20 zeemijlen lang en over 't grootste gedeelte goed bevaarbaar voor schepen met een maximum diepgang van 10 Meter. Waar het de zee nadert en een trechtervorm aanneemt, wordt de diepte minder en blijft voor zeeschepen over de laatste acht zeemijlen een hoe langer hoe nauwer wordende vaargeul over, waarvan de diepte nu gemiddeld 7 Meter en bij hoog water 8 Meter is. Met behulp van modderzuigers zal het vermoedelijk mogelijk zijn om dit gedeelte een minste breedte te geven van 600 Meter en een diepte van 10 Meter.

Uit straat Madoera geeft het Oostervaarwater toegang tot de reede. De lengte hiervan is ongeveer dezelfde als van het Westervaarwater, doch de minste waterdiepte is maar gemiddeld 54 d.M. De moddergrond laat echter toe, dat de schepen dit vaarwater met belangrijk meer diepgang (pl.m. 1 M.) bevaren, dan de waterdiepte bedraagt. De kleinste breedte is nu aan het uiteinde (zeezijde) ongeveer 600 Meter. Staat het vrijwel vast, dat door middel

van modderzuigers in het Westervaarwater een geul is te maken van pl.m. 600 M. breedte en 10 M. diepte, ten opzichte van het Oostervaarwater is het lang niet zeker, dat de gesteldheid van den bodem aldaar het mogelijk maakt het vaarwater eveneens op een doorlopende diepte van 10 M. te brengen.

Ten einde het Wester- en Oostervaarwater open te houden voor onze schepen, aan deze den steun te geven bij binnenkomst en vertrek en het binnendringen van vijandelijke schepen te beletten, zullen fortten moeten worden opgericht bij de toegangen; van af den wal of van af het Djamoearif toch kunnen fortten niet beletten, dat 's nachts de toegangen worden versperd door zinkschepen of mijnen. Het fort bij den ingang van het Westervaarwater zal in zee moeten komen, waartegen, blijkens bekomen deskundige inlichtingen, uit een technisch oogpunt geen bezwaar bestaat.

Bovendien zullen mijnversperringen en bewakingsvaartuigen moeten voorkomen, dat 's nachts vijandelijke vaartuigen met weinig diepgang, buiten het bereik van de zoeklichten der fortten, naar binnen gaan om vijandelijkheden te plegen.

c. De reede van Soerabaja en dus ook het Marine-Etablissement bieden een veilige ligplaats aan tegen geschutvuur van vijandelijke schepen, die zich in de Javazee of straat Madoera buiten het West- of Oostgat ophouden, maar het Marine-Etablissement ligt op slechts 3.7 K.M. afstand van de Zuidkust van Madoera, zoodat op dat eiland verdedigingswerken moeten zijn om te voorkomen, dat troepen met geschut op de Noordkust van dat eiland landen en vervolgens het Marine-Etablissement onder vuur nemen.

(Wordt vervolgd.)

Het onderwijs op de Philippijnen.

Daaromtrent werd in het vorige Kol. Weekblad het een en ander meegedeeld, en wel uit de pas als boek verschenen „Reisbrieven” van Dr. Aletta Jacobs.

Alles is daar natuurlijk voortreffelijk en wij kunnen er weer een lesje aan nemen!

Uit het medegedeelde blijkt opnieuw, hoezeer men bij de beoordeeling van hetgeen voor het onderwijs daar wordt gedaan, geïmponeerd wordt en anderen tracht te imponeren door cijfers van scholen en leerlingen en voortreffelijkheid van leerplannen. Zooveel duizend scholen, zooveel millioen leerlingen, onderwijs in dit en in dat. enz. Of de onderwijzers voldoende dekwam en ontwikkeld zijn, om volgens zulke prachtprogramma's te werken, zoodanig dat deugdelijke resultaten worden verkregen, daarop wordt in den regel niet gelet.

Wij hebben meermalen de aandacht gevestigd op de treurige resultaten van het onderwijs in Britsch-Indië, waar, niettegenstaande daar meer dan 150000 scholen zijn, die door 5 à 6 millioen leerlingen worden bezocht, terwijl het aantal leerlingen steeds belangrijk toeneemt, het aantal alphabeten van 1891 tot 1907 is blijven staan op nog geen 6 pct. van de bevolking. Wat is dan wel het nut van al die scholen, als men er nagenoeg niets mee bereikt? Die treurige resultaten van het onderwijs in B.-I., zijn een gevolg van de onbekwaamheid van het onderwijzend personeel, dat grootendeels niet is opgeleid en voor het grootste gedeelte op een zeer lagen trap van kennis en ontwikkeling staat.

Het is bekend genoeg, dat, hoewel er in Engeland en Amerika uitstekende scholen en universiteiten zijn, het onderwijs in die landen over het algemeen niet op de hoogte staat van dat in Duitschland en bij ons.

In Amerika is b.v. het peil van een high school aanmerkelijk lager dan van een H. B. S. met 5-j. cursus bij ons. Als men dus de 38 high schools op de Philippijnen stelt tegenover de 3 H. B. S. in onze Oost, om daarmee aan te toonen, hoezeer wij bij de Amerikanen achterstaan, dan begaat men een groote onbillijkheid, niet alleen omdat de high schools bij lange na niet gelijkwaardig zijn aan onze H. B. S., maar ook, omdat het gemiddeld aantal leerlingen per high school hoogstwaarschijnlijk belangrijk lager zal zijn, dan dat van onze sterk bevolkte H. B. S. op Java, en op het aantal leerlingen komt het aan.

Prof. Hugo de Vries zegt in zijn werk „Naar Californië. Reisherinneringen” omtrent high schools en universiteiten in de V. S. o.a. het volgende:

„Over de high schools, die met onze hoogere burgerscholen met driejarigen cursus overeenkomen en de „colleges”, die het onderwijs van de 4e en 5e klasse der H. B. S. en het propaedeutisch onderwijs der Universiteit omvatten, heb ik te weinig ervaringen opgedaan, om hier over te berichten”. Elke staat heeft minstens één Staatsuniversiteit, maar haar omvang en bloei hangen in hoofdzaak van particuliere giften af. Waar deze ontbreken, kan dan ook een Amerikaanse universiteit niet met eene Europeesche inrichting van dien naam vergeleken worden”.

„Ik kan niet ontkennen, dat de universiteiten, die ik in de centrale staten bezocht heb, en wier studenten nagenoeg uitsluitend boerenjongens en boerenmeisjes waren, op mij een vreemden indruk maakten”. Het woord universiteit heeft dus, zooals men ziet, in Amerika een veel ruimer beteekenis dan bij ons”.

In „Himmel und Erde” van Februari j.l., komt een artikel voor van Ch. L. Henning, overgenomen in de „Wetenschappelijke Bladen” van Juli, onder den titel: „De Amerikanen tegenover de natuur”. Dit artikel, van iemand, die op een vijftienjarigen omgang met Amerikaansche mannen en vrouwen kan wijzen, kunnen wij den bewonderaars van de Amerikanen en van hunne praestaties op onderwijsgebied zeer ter lezing aanbevelen.

Hier moeten wij ons bepalen tot het citeeren van enkele saillante punten:

„Om nu de reden op te sporen van de uiterst geringe ontwikkeling van het Amerikaansche volk in alle standen, behoeven wij alleen den toestand van het onderwijs in de scholen iets nader te beschouwen, want evenals alle andere menschen, is ook de Amerikaan het product zijner opvoeding.

„Over het Amerikaansche schoolwezen heerschen in Duitschland al even onjuiste denkbeelden als over vele andere toestanden in Amerika. Duitse pædagogen gaan zelfs zóo ver, dat zij op Amerikaansche scholen, college's en universiteiten als op navolgenswaardige voorbeelden wijzen, zonder te vermoeden, dat zij daarmee een bewijs leveren van grove onbekendheid met den werkelijken toestand. Als zij zelf eenige jaren in de Vereenigde Staten konden doorbrengen en het onderwijs aldaar degelijk bestudeeren, in plaats van, zooals meestal gebeurt, slechts op een studiereis van enkele weken, dan zou hun oordeel zeker geheel anders luiden.

„Uit de jongste statistieke gegevens kan men zien dat meer dan 19 millioen kinderen en jonge lieden de openbare scholen (public schools), burgerscholen (high schools), universiteiten (colleges), vakscholen en normaalscholen van Amerika bezoeken. Toch leert ons dezelfde statistiek, dat er in de V. S. meer dan 5½ millioen menschen zijn, die lezen noch schrijven kunnen en een nog grooter aantal, dat ternauwernood lezen en schrijven kan”.

„Als men de ontzaggelijke sommen, die aan het onderwijs besteed worden, optelt en dan de daarmee verkregen uitkomsten nagaat, dan moet men wel tot het besluit komen, dat er „something rotten” in dit stelsel is; een nader onderzoek bevestigt dien indruk dan ook ten zeerste. De oorzaak, waarom de ontwikkeling van den Amerikaan in het algemeen op een ondenkbaar laag peil staat, is gelegen in de absolute onbekwaamheid van verreweg de meeste leerkrachten”.

Al mogen er dan op de Philippijnen meer scholen zijn, hoogere en lagere, het gehalte van het onderwijs op onze scholen is zeker aanmerkelijk beter. Ruim een jaar geleden werd in de Manila-Times geklaagd over de lage traktementen van de inlandsche onderwijzers, bedragende gemiddeld slechts f 23 's maands, en in de provincie Bohol niet meer dan f 15 's maands. Het is duidelijk, meent dit blad, dat onder die omstandigheden de betrekking van onderwijzer of onderwijzeres slechts wordt geambieerd door jonge mannen of vrouwen, die geen anderen uitweg zien om aan den kost te komen, en dat er op die manier van het onderwijs weinig terecht komt spreekt van zelf. Op de vraag, hoe het mogelijk ware verbetering in dien toestand te brengen, geeft het blad te kennen, dat het wellicht geraden zou zijn zich te beperken. „Beter tien goede onderwijzers en 100 leerlingen, die goed onderwijs ontvangen, dan tienmaal zooveel onderwijzers en leerlingen, die slecht onderwijs geven of ontvangen”.

Dat zijn wij geheel met de Manila-Times eens en zoo denkt men er ook bij ons over, althans meer dan elders. Terwijl b.v. een primaryschool in Br.-Indië gemiddeld slechts f 100 per jaar kost, wordt voor een desaschool gemiddeld f 300 per jaar uitgegeven.

Er is op onderwijsgebied in onze Oost nog veel te doen, maar er moet worden erkend, dat er in de laatste jaren veel is gedaan en het vooruitzicht bestaat, dat op den ingeslagen weg zal worden voortgegaan.

Wij twifelen niet, of de onbevooroordeelde lezer, die niet per se alles bij ons slechter wil vinden dan elders, zal door het bovenstaande wel tot de overtuiging zijn gekomen, dat het in hooge mate onbillijk is, de cijfers van het aantal onderwijsinrichtingen op de Philippijnen en in Ned.-Indië tegenover elkander te stellen en daarop een conclusie te bouwen. Als men cijfers vergelijkt, dient men zich eerst te overtuigen, of de te vergelijken grootheden gelijkwaardig zijn en dat is i. c. in het geheel niet het geval. Aan die cijfers is niet te zien, dat het onderwijs bij ons verder gaat en, hoogstwaarschijnlijk, ook op de lagere scholen, veel beter is.

Daarbij kan de lezer dan nog in aanmerking nemen, dat Amerika een groot en rijk land is, voor hetwelk een uitgave van eenige millioenen dollars heel wat minder beteekent dan voor ons.

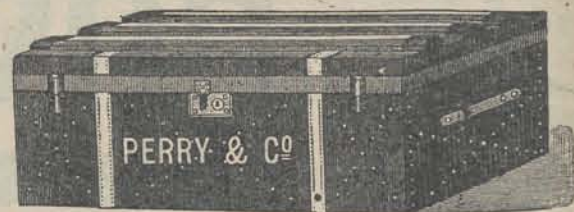
J. H.

HAAGSCHE KUNSTHANDEL

119 NOORDEINDE 119.

Ruime sortering GRAVUREN, in zwart en artistique hand gekleurd. ETSEN, AQUARELLEN en TEGELS van de goedkoopste tot de duurere soorten.

GRATIS VERPAKKING VOOR INDIË bij aankoop vanaf f10.—

MAILKOFFERS.

DEKSTOELEN.

HANGMATTEN.

H. W. v. BRAKEL & Zn.

HOFSMEDEN

PIET HEINSTR. 15 - TELEPH. H. 1767

FABRIEK VAN STIJLHAARDEN

INSTITUUT VOOR MEISJES

EXTERNAAT ————— BEPERKT INTERNAAT

KRONENBURGERSINGEL 2 en 4 NIJMEGEN (HOLLAND)

School- en Pensioengeld internaat f 800.—

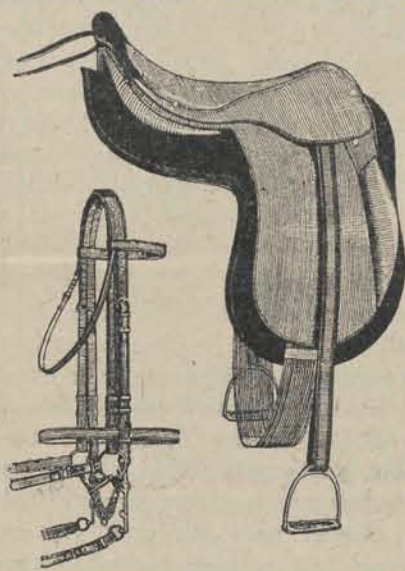
Met inbegrip der vacaties . . . f 1000.—

De Directrice: A. J. NELCK.

F. W. VAN WIJK = DAMES- KLEERMAKER.

Tollensstraat 118. - Teleph. 3235.

Speciaal adres voor:
PLUCHEMANTELS, BONTMANTELS
- en TAILOR-MADE COSTUMES -
NAAR MAAT.

VERWEEGEN & KOK

Hoogstraat 23

DEN HAAG

Kalverstraat 88-90

AMSTERDAM

COMPLETE

Harnachementen

voor Ned.-Indië

Geillustr. Pr ijscourant wordt op aanvraag gaarne toegezonden : :

VACANT.

LUXEBROOD-FABRIEK PAUL C. KAISER

HOFLEVERANCIER

ENGELSCHES CAKES,

Prima en gewone, in verschillende smaken.

TULBAND in verschillende grootte.

Prima en gewoon KRENTENBROOD.

PERSKRONIEK.

In de N. Rott. Crt. van 22 Sept. j.l. bespreekt dit blad de taak van den nieuwen minister van koloniën.

„Geen van de ministers, zegt het orgaan, hoofden van departementen, heeft een belangwekkender naam, wanneer men het oog houdt op Nederland's plaats in de wereldgeschiedenis, een belangrijker naam te vervullen, dan de minister van koloniën.

De minister van koloniën, dien Nederland behoeft, moet een man zijn, die aan geeskracht en kennis ook verbeeldingskracht paart, een man, die het initiatief vermogen bezit om tusschen de onbestemde, veranderlijke beelden van het heden in het Oosten, met vastheid te kunnen aangeven, hoe, in het groot, de lijnen van het Indië der toekomst zullen loopen. Het is thans, in de Indische politiek — Nederland mag er trotsch en dankbaar voor wezen, voor zulken eisch te staan! — de tijd der groote concepties. De tijd om die uit te denken en, ook, de tijd om die uit te voeren! De tijd der politiek van den dag, van het afwachten en zich richten naar de omstandigheden, is voorbij.

Er moet idee worden gelegd in de Indische politiek. Achten wij ons niet in staat daartoe, zijn wij tot dat handelen niet bekwaam, dan kunnen wij gerust de armen laten hangen en den kolonialen dood afwachten.

Voor het voeren van onze Indische politiek heeft men een minister en een gouverneur-generaal noodig. Eén van beiden moet — waar zulk werk te doen valt! — een groot man zijn. Het is niet noodzakelijk, dat dit juist de minister zou wezen. Is het de gouverneur-generaal, heeft deze de leiding, dan moet de minister toch zoo groot zijn, dat hij in staat is diens concepties te begrijpen en zijn werk te steunen. Hem, den minister, valt in ieder geval de eer te beurt, de politiek tegenover het land te vertegenwoordigen, en daarvoor de verantwoordelijkheid op zich te nemen.

Op dit oogenblik heeft de nieuwe minister van koloniën met een, niet in overleg met hem benoemen, gouverneur-generaal te regeren.

Aannemende, schrijft het blad ten slotte, dat de heer Pleyte genoegzamen waarborg heeft weten te verlangen, dat de heer Idenburg — wiens verdiensten wij bij alle verschil van meening gaarne blijven erkennen — gedurende den hem nog overblijvend ambtelijken termijn niet in strijd met de door de verkiezingen verkregen volksuitspraak het bewind zal voeren, zoo valt toch niet te verwachten dat hij hem zal uitnoodigen zich gedurende een tweede tijdvak met de landvoogdij te laten belasten. En nu zal het de zeer moeilijke, maar ook zeer voornamelijk taak zijn, welke op hem, minister, rust, om den man te zoeken, die met hem — 't zij hij de leiding neme dan wel de leiding volge — den grooten arbeid zal verrichten.

In de Nederlander publiceert een blijkbaar zeer deskundige schrijver een reeks van artikelen over het beleid van den gouverneur-generaal, dat, zooals onze lezers bekend is, in den jongsten partijstrijd bij de stembus dikwijls aangevallen is. De schrijver in het christelijk-historisch orgaan, die zeer uitvoerig de persaanvallen op de politiek door den gouverneur-generaal gevolgd weerlegt, geeft daarbij tevens een interessant exposé van hetgeen men de „jong-javaansche beweging” zou kunnen noemen.

Wij veroorloven ons een en ander uit zijn toelichtende beschrijving aan te halen.

„Wat Java, zegt hij, allereerst noodig heeft, is... allermintst een, op „nationalistisch” sentiment drijvende quasie-democratische politieke vertegenwoordiging — van het type als de middel-Amerikaansche parlementen, benevens sommige verwante West-Europesche instellingen van die soort, te zien geven. — maar wel een economische organisatie, op welks onderbouw eerst metertijd, met stak voor stuk van onder-auf opbouwend, met kans op succes eene gezonde, in den goeden zin des woords democratische, politieke organisatie kan worden opgetrokken.

En juist aan dezen onderbouw schort het in de Indische maatschappij telkens. Ook thans weer bij de S. I., waar reeds nu een aantal afdelingen bij gebrek aan middelen aan 't verlopen zijn. Eerst wanneer deze economische onafhankelijkheid er is, kan de politieke vrijheid dienen.

Want, wij herhalen dit met grooten nadruk: elke politieke vertegenwoordiging, die niet geankerd ligt in eene volgroede, stevige maatschappelijke — d. i. geestelijk-economische, organisatie, is voor een volk in stede van een zegen, een vloek.

Had de Gouverneur-Generaal nu, zonder méér, de erkenning geweigerd, dan ware er groot gevaar geweest, dat de leiders der S. I. hun vertrouwen in de goedwilligheid en in de sympathie van ons Gouvernement ten opzichte dezer zaak hadden verloren.

Men zou noodzakelijkerwijze, — evenals door diverse onruststokers reeds was gedaan, en zooals ook door waardige en bezadigde personen als Ralou Kamil reeds na de schorsing der S. I. te Solo voorspeld was, — de Regeering zijn gaan verdachten maken, als eene tegenstandster niet slechts van de excessen, maar eveneens van de zeer goede

bedoelingen der beweging. Zoo zou der Regeering aanstonds de kans ontglippen om de Sarekat Islam te bezigen als een misschien kostbaar middel om, met een minimale ambtenaarsbemoeiing, de zoo noodzakelijke economische organisatie van die bevolking-zelf tot stand te brengen. Deze moeilijkheid nu heeft de Gouverneur-Generaal op zeer praktische wijze weten te ondervangen door wel cenerzijds de erkenning der centrale vereeniging te weigeren, doch, anderzijds, die voor de plaatselijke vereenigingen, desgevraagd, toe te zeggen.

Zulke tot een bepaald territorium beperkte vereenigingen kunnen natuurlijk door het bestuur (in het bijzonder het inlandsch bestuur) veel beter worden gecontroleerd; ook kunnen de leden veel intensiever het, helaas! zoo hoog noodige toezicht op de gelimideerde der vereeniging uitoefenen; en, gelijk kan, in stede van nevelachtige en sentimenteële idealen, een concreet, economisch, binnen den gezichtskring, en binnen de financieële kracht der leden vallend oogmerk worden gekozen: werkelijke verantwoordelijkheid kan in zulk een lokale vereeniging bestaan, en mag dan ook worden geëischt.

Komt het evenwel, ondanks de genomen voorzorgen, toch plaatselijk nog tot relletjes, dan behoeft, daarom, nog onmiddellijk de gansche beweging niet te worden getroffen, en kan er een voorbeeld worden gesteld, dat op de overige lokale corporaties afschrikkend werkt; zonder den gezonden bloei der vereenigingen te schaden. Op deze wijze is de beweging als 't ware genormaliseerd: en kunnen, wanneer de lokale organisaties, zooals van harte te hopen is, slagen, deze metertijd, in een federatief verband samengevat, wellicht zelfs als de noodzakelijke onderbouw van eene hoogere, politieke organisatie der Javaansche „natie” — die op den duur toch het eindpunt onzer niet te overhaasten opvoeding zijn moet — gebedzigt worden.

Uit de O.-I. Mail.

De groote manoeuvres. Het Bat. Handelsblad meldt, dat de groote manoeuvres opnieuw zijn uitgesteld, ditmaal tot October, wegens den algemeenen gezondheidstoestand zoo te Batavia, als in de streek, waar de manoeuvres zullen plaats hebben.

De onrust op Java. De Ind. bladen dezer mail zijn nog vol van de ongerustheid, die op verschillende plaatsen van Java heerschte over hetgeen er in den nacht van 24 op 25 Augustus en volgende dagen stond te gebeuren, vooral ook te Malang. Zoo werd o.a. bericht:

„De regent van Malang is bij de leiders van de Sarekat Islam gehaat door zijn vijandige houding tegenover de beweging.

Er wordt bericht, dat een vrij groote troep heethoofden in de buurt van Kirlosarie, noordelijk gelegen van Malang, onder den invloed van fanatici zich ten doode hebben gewijd voor een massamoord die meer gericht zou zijn tegen het inlandsch bestuur, dan tegen Europeanen en vreemde Oosterlingen.”

Den 26en Aug. verspreidde het Bat. Nbl. het bericht, dat de Europeanen uit een paar afgelegen plaatsjes in het Toebansche waren gevlucht, omdat de wedono niet voor hunne veiligheid durfde instaan.

Den 25en Aug. werd uit Semarang bericht, dat in verband met de relletjes te Bodja een compagnie infanterie uit Banjoebiroe derwaarts vertrokken was.

En wat is er gebeurd? Niets.

Het verloop van zaken blijkt dus o.a. den resident van Rembang, Gonggrijp, die eenigszins den draak stak met de in het Toebansche heerschende vrees onder de Europeanen, in het gelijk te hebben gesteld. Maar, in de Indische pers vindt de houding van den heer G. toch verre van algemeene instemming. Over diens optreden tegen den assistent-resident schreef de correspondent:

Intusschen staat als gevolg nu te wachten een quaestie Gonggrijp-Johan. Van elders wordt gemeld dat er oneenigheid is gerezen tusschen den resident van Madoera en den regent van Pamekasan. Laatstgenoemde heeft namelijk een familielid, dat bestuurslid is van den S. I., en als zoodanig diverse samenkomsten heeft gehad. De regent, wien dat bekend was, liet na, zulks den resident te rapporteren. Deze bracht hem zijn verzuim onder het oog, waarop een woordenwisseling volgde. Beiden, de resident en de regent, hebben zich met een klacht tot den G.-G. gewend.

Irrigatie in Atjeh. Reeds in 1911 werd aangevangen met het instellen van onderzoekingen voor het verbeteren van den waterafvoer van en de bevoeiing uit de beneden Peusangan-rivier in de afdeling Noordkust van Atjeh. Wegens gebrek aan technisch personeel is het werk niet zoo krachtig kunnen worden voortgezet als wel gewenscht was. Thans is echter het ontwerp gereed gekomen en zal door het bedijken der Kroeng Blang-Mé en de Kroeng Tingkenn de in het belang van de inlandsche landbouwers dringende verbetering van de afwatering in de Peusangandelta spoedig tot stand komen.

De vereischte gelden, ruim f23.000 bedragende, zijn reeds door de regeering toegestaan. De uitvoe-

Hillmer & Co.

Noordeinde 58. Telef. 1667.

PIQUÉ HEMDEN

f 2.75, f 3.50, f 4.—, f 4.50.

ENGELSCH HEMDEN

steeds de nieuwste Dessins

van af f 2.50.

Rijke keuze DASSEN.

Gemaakte en Zelfbinders.

LIBERTY

VRAAGT FRANCO STALEN
VAN

ONVERSCHIETBAAR KATOEN

VOOR BLOUSES, JAPONNEN &

KINDERJURKEN 78% BREED

IN 20 FRAAIE KLEUREN

Fl. 0.85 PER MTR

EENIGE VERTEGENWOORDIGERS IN NEDERLAND

METZ & C HOOGSTRAAT 10 'S GRAVENHAGE

EN LEIDSCHESTRAAT AMSTERDAM

BOUWT

OP

„Oud-Wassenaer”,

„Groot-Hæsebroek”

- of „De Pauw”. -

■■■

Inlichtingen te bekomen bij de bekende
Kantoren.

P. VAN DEN BRUL.

AMSTERDAM. DEN HAAG. HOORN. LEEUWARDEN.

HEEREN- EN JONGENSKLEEDING.

KLEEDERMAKERIJ VAN DEN EERSTEN RANG.

Schoenleesten naar maat.

— EENIG ADRES voor Nederland. —

„Het nut van individuele leesten wordt door iedereen voetspecialiteit erkend en als onmisbaar aanbevolen”.

— Voor Indië speciale bewerking. —

G. J. VAN DEN BERG JR.

De Carpentierstraat 4 - DEN HAAG.

ring zal geschieden door den tijdelijk in Atjeh geplaatsten ingenieur, J. U. Hilgen.

De belastingen in West-Borneo. De belastinginning op West-Borneo gaat niet zoo vlot elders. Blijkbaar wil men een einde gemaakt zien aan dezen toestand. Officieel werd aan De Java Bode bericht dat bij wijze van tijdelijken maatregel aan den resident der Westerafdeeling van Borneo is toegevoegd een ambtenaar met den titel van „commies voor de belasting”.

Gevangenisarbeid. Naar hetzelfde blad vernam, draagt de opbrengst van den arbeid der gevangenen in geheel Ned-Indië in 1912 ruim 2½ miljoen gulden. Dat is de helft van de uitgaven voor het gevangeniswezen, terwijl de verhouding steeds nog gunstiger wordt.

Chineesche immigranten naar Indië. Volgens gegevens van het consulaat-generaal der Nederlanden te Hongkong gingen van de 12141 Chineesche immigranten naar Nederlandsch-Indië, 3321 naar Banka en 3312 naar Biliton, allen werklieden voor de tinmijnen aldaar. De overigen waren handelaren en handwerkslieden, voor verschillende plaatsen in onze koloniën bestemd. Ging vroeger van deze laatste een belangrijk aantal via Singapore, thans is het, dank zij de volhardende pogingen der Java-China-Japan-Lijn, gelukt, hen onder de nationale vlag direct naar onze koloniën te vervoeren.

Associatie van Oost en West. De vereeniging „Associatie van Oost” is er in geslaagd om tot de oprichting van een kweekschool voor inlandsche onderwijzers te geraken. Als directeur der school zal optreden de heer L. G. Bertsch, de bekende Inspecteur van het Inlandsch onderwijs. Het leerplan zal geheel gelijk zijn aan dat der zoo gunstig bekend staande kweekscholen van het gouvernement te Bandoeng, Djokja, Oengaran en Probolinggo.

Voor al aan het Hollandsch zal bijzondere zorg worden besteed.

Een ambachtschool te Palembang. Onder leiding van den heer G. Posma zijn, naar het P. A. N. S. bld. meldt, de lessen aan de Palembangse ambachtschool begonnen met voorloopig veertien leerlingen.

H. B. S. actie te Bandoeng. Naar wij in de Preangerbode lezen, gaat het fonds ter verkrijging van eene H. B. S. te Bandoeng door de ijverige bemoeiing van den heer Van Dalfsen langzaam maar zeker vooruit. Er is nu buiten de waarde van den grond, welke op bijna f40.000 is te taxeren, ongeveer f36000 bijeen. Ook in andere plaatsen wordt belangstelling getoond.

Door bemiddeling van den luitenant-Chinees aldaar brachten zijn rasgenooten te Tjandjoer en Tasikmalaja f1800 bijeen.

Suriname.

De gebeurtenissen in de ambtelijke en militaire kringen in Suriname beginnen in den laatsten tijd symptomen te vertoonen van „tropenkolder”, zonder dat het voor den buitenstaander mogelijk is uit te maken, aan welke zijde men de lijdens moet zoeken. De locale pers bekijkt de door het bestuur genomen maatregelen van ééne zijde, terwijl men de motieven van het bestuur uit den aard der zaak nergens in het openbaar uiteengezet vindt. Het is dus niet mogelijk op een afstand een oordeel te vellen, maar wél mag men de hoop uitspreken, dat er spoedig een eind kome aan de beroering, die de snel opeenvolgende bestuursmaatregelen in de anders zoo rustige samenleving teweeg brengen. Uit particuliere berichten blijkt, dat men daar reeds spreekt van een soort „epidemie”.

Wij hebben nu en dan berichten uit de Surinaamsche bladen overgenomen betreffende het gebeurde met de officieren Meynema en Patoir. In De West van 2 September vinden wij nu een hoofdartikel, getiteld „een ontstellend feit”, waarvan de aanhef aldus luidt:

„De gouverneur heeft Zaterdag bij resolutie den waarnemend president van het Hof van Justitie, mr. A. P. Visser, ontheven van zijne functiën als president, en hem derhalve teruggesteld tot gewoon lid van het Hof.

Met de functiën van president is tijdelijk belast het lid van het Hof mr. P. Carst.

De ontheffing van mr. Visser is geschied niet op zijn verzoek.

Deze ingrijpende maatregel is een gevolg van de kwesties betreffende de luitenant Meynema en Patoir, waarvan reeds meermalen melding werd gemaakt in dit blad.

De wending, die de zaak thans genomen heeft, maakt het noodig om hieronder eenigszins uitvoertiger in deze kwesties te treden.”

Na een overzicht te hebben gegeven van de zaken Meynema en Patoir, vervolgt het blad:

„En nu de rol, door mr. A. P. Visser in dit drama gespeeld. De heer Patoir, die een huisvriend is van de familie Visser, heeft natuurlijk daar wel eens gesproken over de hangende kwesties. Niet om praktijksadviezen in te winnen, want zoowel de heer Meynema als de heer Patoir waren gewoon, als zij meenden rechtskundig advies noodig te hebben, zich te wenden tot den praktijks J. Morpurgo.

Toen ten huize van mr. Visser ter sprake kwam de kwestie van de vragen door den kapitein-com-

mandant gesteld, was mr. Visser het eens met den heer Patoir, dat dit geen dienstzaak was.

Zoodra den kapitein Hirschmann ter oore kwam, dat mr. Visser zich aldus had uitgelaten, rapporteerde hij de zaak aan den gouverneur. Deze ontbood mr. Visser, welke ruiterlijk de uilating erkende.

De gouverneur meende, dat mr. Visser, in zijn positie, zich had behooren te onthouden om een opinie uit te spreken over een zaak, waarin hij later wellicht ambtshalve zou moeten oordeelen, en vond in dit feit aanleiding mr. Visser te stellen voor de keuze: zijn ontslag als fungerend president van het hof te nemen of te krij-gen.

Mr. Visser meende geen reden te hebben om zijn ontslag te nemen, waarop de gouverneur den treurigen moed heeft gehad om den president van het hoogste rechtscollege in de kolonie te degradeeren, als een matroos aan boord van een oorlogsschip.

Heeft mr. Visser dat verdiend? Wanneer de heer Patoir wegens dienstweigering voor een krijgsraad was gebracht en veroordeeld, zou de gouverneur — alvorens het vonnis goed te keuren — het advies hebben in te winnen van het hof, waarvan mr. Visser president was.

Maar in dit geval was nog in 't geheel geen sprake van een krijgsraadzaak, toen mr. Visser particulier zijn meening uitsprak. En mocht het tot een krijgsraadzaak gekomen zijn, wat ware eenvoudiger dan dat mr. Visser — indien hij zich niet vrij voelde — zich excuseerde wanneer het oogenblik daar zou zijn, dat het hof advies zou hebben te geven aan den gouverneur? Het zou niet de eerste maal zijn, dat een lid van het hof zich wegens familie- of vriendschapsbanden onthield deel te nemen aan de behandeling eener zaak.

En zelfs aangenomen, dat het onvoorzichtig was wat mr. Visser deed, is dat dan een halszonde, waarvoor hem als president de doodstraf toekomt?

Is de wijze, waarop de gouverneur is opgetreden, overeen te brengen met den eerbied voor de justitie, die een eerste eisch is voor elk regeeringsbeleid? Was het noodig op deze wijze het gezag naar beneden te halen voor de oogen der gansche bevolking?

Neen, de daad van den gouverneur bewijst o. i., dat hij niet beseft, dat aan den man, die het schip van staat bestuurt, andere eischen worden gesteld dan aan den commandant van een oorlogsschip.

Wij protesteeren — overtuigd daarmede te handelen in den geest van han het overgrootste deel der bevolking — tegen de handelwijze van den gouverneur, en spreken de hoop uit, dat een van de eerste daden van het nieuwe ministerie zal zijn, goede nota te nemen van den gesignaleerden toestand in de kolonie, en maatregelen te nemen om het hooge gezag van de justitie te handhaven, wat volstrekt noodig is in een kolonie met zoo heterogene bevolking.

Wij begeven ons niet in de vraag, of — waar de wet bepaalt, dat bij ontstentenis van den voorzitter van het Hof, het oudste lid hem vervangt — de handelwijze van den gouverneur in strijd is met de wet, en of de beslissingen door een anders samengesteld Hof wettig zijn?

Alleen wenschen wij nog er op te wijzen, dat nu mr. Visser is afgezet als voorzitter, mr. Carst thans de dubbele functie heeft van voorzitter van den krijgsraad, die over luitenant Meynema moet oordeelen, en voorzitter van het Hof, dat over het vonnis van den krijgsraad moet adviseeren. Dit laatste zal weder een bijzondere voorziening noodig maken.”

De N. R. Ct. van 19 Sept. — Avondblad A — die het geheele artikel van De West overneemt, schrijft daar onder:

„Wij moeten hierbij aantekenen, dat De West blijkbaar 's gouverneurs resolutie, waarvan in den aanhef van haar artikel sprake is, niet juist weer-geeft.

De gouverneur van Suriname heeft, naar het ons voorkomt, alleen gebruik gemaakt van zijn bevoegdheid, hem toegekend bij art. 135 3e alinea R.-R. van Suriname, om koninklijk benoemde rechterlijke ambtenaren in afwachting van 's konings beslissing omtrent een voordracht tot ontslag, te schorsen en in de waarneming van het ambt tijdelijk te voorzien. Dat mr. Visser derhalve teruggesteld zou zijn tot gewoon lid van het Hof van Justitie kan niet juist zijn, daar alleen de koning het recht heeft den voor het leven benoemden president te ontslaan, en ook alleen de koning de leden van dat Hof benoemt. Wij vestigen er de aandacht op, dat ook verder in het stuk van De West gesproken wordt van degradeeren van mr. Visser, waarmee wij het dus ook niet eens zijn. Wij hebben om het gewicht der zaak het artikel van De West in zijn geheel overgenomen.”

Van onzen kant moeten wij opmerken, dat Mr. Visser niet is de voor het leven benoemde president van het Hof van Justitie. Dat is de heer J. da Costa, thans met verlof in Nederland. In verband met dit verlof werd met ingang van 1 Juli Mr. Visser door den Gouverneur belast met de functiën van voorzitter van het Hof. Het is dus zeer goed mogelijk — hoewel onwaarschijnlijk — dat de Gouverneur de door hem genomen resolutie heeft

Gebr. P. H. CAMINADA
 LANGE HOUTSTRAAT 3
 HAAG - Telefoon 713
 SPECIAAL ADRES VOOR ALLE OPTISCHE ARTIKELEN,
 BRILLEN, KIJKERS, ENZ.
 AANLEG EN ONDERHOUD VAN ELECTR. LICHT- EN SCHELGELEIDINGEN.

RIPPEN

PIANOHANDEL
 PIET HEINSTRAT 42
 ELANDSTR. 17 TEL. 4683

VERHUREN

STEMMEN

DE WEKKER
 HEULSTRAAT 2-18

ONTVANGEN:

de Gegarneerde en

Ongegarneerde Hoeden

in alle prijzen

HEINEKEN'S
 Glazenwasscherij
 « STOOM JALOEZIEËN. »
 en ROLLUIKENFABRIEK

Fabriek v. Geschilderde
GORDIJNEN
 in meer dan 500 dessins.

„Klenus” Stofzuig-
 Machine.

HOF- EN RIJKSLEVERANCIERS
 's-GRAVENHAGE
 Kettingstraat no. 6 TELEFOON
 :: 2478. ::

VACANT

ingetrokken, in welk geval De West met recht van degradatie mocht spreken. Van een schorsing in afwachting van een door den Koning al of niet verleenen ontslag schijnt hier geen sprake te zijn. De handeling van Mr. Visser valt o.i. niet onder een van de aanleidingen tot ontslag in art. 134 van het Regeeringsreglement opgenoemd. Aan een komischen kant ontbreekt het deze zaak niet. Hetgeen Mr. Visser op zijn kerfstok heeft, maakt hem ongeschikt om voorzitter te zijn, maar lid van het hof, daarvoor is hij nog goed genoeg. Vóór de resolutie van den Gouverneur bekend was, schreef Suriname van 29 Aug.:

„Naar wij vernemen zou er sprake zijn van een verandering in het praesidium van ons Hof van Justitie.

De heer Mr. A. P. Visser, die het voorzitterschap van het hoogste rechtscollege waarneemt, zou de plaats voor een ander moeten inruimen.

De reden daarvan zou het volgende zijn:

De luitenant-kwartiermeester, de heer Patoir, zou in zekere zaak een standpunt hebben ingenomen, dat door de militaire autoriteiten in strijd met de reglementen gedacht werd. De heer Patoir, zich deswege verantwoordende, verklaarde op voorlichting van den heer Visser gehandeld te hebben.

Dit nu wordt den heer Visser aangerekend en zou men bedoelden maatregel tegen hem willen treffen.

Betwijfeld wordt echter, of het reglement op de inrichting en samenstelling der Rechterlijke macht aan buitenstaande machten de bevoegdheid geeft om dusdanig in te grijpen.

Wij zullen wellicht op deze onverkwikkelijke zaak terugkomen. Is het juist, dat de heer Visser als oudste lid het praesidium moest overnemen, hoe kwam de Gouverneur er dan toe hem, bij het vertrek van een heer da Costa, met de functiën van president te belasten?

De resolutie ware dan op zijn minst overbodig, en men zou dan hebben mogen verwachten, dat de heer Visser den Gouverneur zou geantwoord hebben: „ont-la zooveel ge wilt, j'y suis et j'y reste”.

In het bovengangehaalde nummer geeft De West mede, dat het door luitenant Patoir gevraagd nonactief geweigerd is. „Bevel is gegeven, dat de heer Patoir (en gezin) nog dezen nacht moeten vertrekken. Daar dit hem niet mogelijk is, heeft de heer Patoir ontslag gevraagd.”

Bij Kon. besluit van 15 dezer is de 1ste-luitenant-kwartiermeester van het Nederlandsch-Indische leger, gedetacheerd bij de landmacht in West-Indië, J. C. Patoir, op zijn verzoek, eervol uit den militairen dienst ontslagen, onder ontheffing van de verplichting om, als reserve-officier ter beschikking te blijven.

Naar wij vernemen is de heer Patoir in particulieren dienst overgegaan.

De Surinaamsche bladen brengen berichten over de huldiging van Albert Vogel na zijn afscheidsvoorstelling en bij zijn vertrek. De heer Vogel zal zeker aangename herinneringen overhouden van zijn verblijf in Suriname.

Volgens De West van 26 Augustus bestaat de derde bacovenverscheeping naar Liverpool uit: 3592 negenhands bossen, 6352 achthands bossen, 9296 zevenhandsbossen, 2769 zeshandsbossen, totaal 22009.

Wij merken hierbij nogmaals op, dat ook de zeshandsbossen worden aangenomen, terwijl de United Fruit Company die weigerde, zonder daarvoor ooit een bevredigende verklaring te hebben kunnen geven.

De West laat op de medegedeelde cijfers deze beschouwing volgen:

„Ook ditmaal was het aanbod van bacoven weder veel grooter dan de laadruimte.

Toch is het plicht, er op te wijzen, dat — door gebrek aan onderhoud — de bacovenvelden achteruitgaan. Sedert 1 Januari 1913 wordt niet de minste financiële steun verstrekt. Het regeeringssubsidie is van de begroting afgevoerd. En de cultuurbank, die de taak der regeering zou overnemen, is door de Kamer verworpen. Daar de meeste bacovenplantages geen kapitaal bezitten, en de tusschen-cultures van stapelgewassen op enkele uitzonderingen na nog niet productief zijn, was het onvermijdelijk gevolg, dat bacovenvelden en veel belovende tusschen-cultures, waarvan de aanleg tonnen gouds heeft gekost, aan verwaarloozing werden prijs gegeven.

Welk een kortzichtige politiek heeft men toch gevolgd in zake de bacoven-cultuur! Men besteedt miljoenen, om dan plotseling te stoppen en is lui-verig enkele duizenden te wagen nu er alle hoop is, dat de bestede gelden toch ten slotte den landbouw — en daarmee de kolonie — er weder bovenop zullen helpen. Men troost zich met de gedachte, dat de plantages het wel zullen uitzingen, totdat verscheeping en afzet van bacoven definitief geregeld zullen zijn, en van particuliere zijde een cultuurcrediet wordt geopend. Maar de boog kon wel eens te strak gespannen blijken! De voortgezette verwaarloozing der velden kon wel eens een bedenkelijke vermindering der productiviteit ten gevolge hebben, juist wanneer er weder volop gelegenheid tot verscheeping zal zijn. Dit zal dan „alweder” een tegenslag zijn (zij het van tijdelijken

aard) doch die men zelf heeft uitgelokt. Men zal dan weder door schade en schande hebben geleerd, dat men vooruit moet zien en tijdig maatregelen moet nemen, wil men een zaak laten marcheren”.

Uit Suriname van 29 Aug. dit bericht:
„De Imataka verliet Dinsdagochtend met een lading van 22009 bossen bacoven, n.l. 9-hds. 3592, 8-hds. 6352, 7-hds. 9296, 6-hds. 2769.

Men vreest, dat dit de laatste reis van de Imataka zou kunnen zijn, aangezien het voornemen — nog niet van de zijde van de planters — zou bestaan om met de K. W. I. M. een contract te sluiten voor den export der vruchten.

Wij spreken de hoop uit, dat de planters hierin een woordje mede te zeggen zullen hebben en doen, wat rechtvaardig is. En dat op hun geen onfaire pressie wordt uitgeoefend”.

In verband hiermede spreken ook wij — onder verwijzing naar hetgeen wij in het nummer van 31 Juli van dit blad schreven — de hoop uit, dat men in deze zaak als fatsoenlijke menschen zal handelen.

Curaçao.

Aangaande de havenverbetering schrijft de Amigoe:

De zandzuiger heeft pl.m. 800 M.3 zand weggezogen en lag nu eenige dagen werkeloos om in onderdeelen gerepareerd en schoongemaakt te worden. Een onderlosser is ook al op het droge gehaald ter kalefatering.

De ondervinding heeft geleerd, dat het zand in den havenmond niet netjes op bedden geschoven ligt, maar zeer dikwijls vastgewerkt tusschen rots-punten en rifsteen. Meermalen kwam er gruis mee en telkens stiet men bij het peilen op hardklinkenden ondergrond. Die harde steen zal dus eerst verbrijzeld dienen te worden, voordat men geregeld met het zandzuigen kan verder gaan.

Het ontstekingschip is ook weer eens 'n dagje buitengaats geweest. De zee is echter nog al woest. Stil liggen gaat slecht, wat toch eenigszins noodig is voor het werk.

Maar klaar komen doen we. Daar gaat niets van af”.

Uit dezelfde courant nemen we het navolgende over aangaande den arbeid der firma Maduro:

20 Augustus is het nieuwe motorbootje van genoemde firma te water gelaten. Een groot gezelschap maakte er aanstonds een waterlochtje mee.

De Pocahontas zal nu in 't vervolg bestemd blijven voor het vervoer van steenkool en vrachtgoederen, terwijl de nette, geriefelijke en snel loopende Wilhelmina voor personenverkeer als geknipt is. We wenschen de firma geluk met haar nieuwe boot en hopen, dat ook spoedig het derde bootje, dat reeds op hun program staat, als Juliana onze haven moge doorkruisen.

De drie lichters, die een week of wat geleden hier van Trinidad zijn aangekomen onder Engelse Koloniale vlag, zijn hier herdoopt in De Ruijter, Tromp en Prins Hendrik, en voeren in top een blauwe vlag met wit rond veld, waarin een roode letter M.

21 Augustus is voor bovengenoemde firma hier binnengeloopen de Noorsche ijzeren driemastschooner Mexico met eene lading hout”.

De Amigoe schrijft:
„Onze Financiën staan goed. Over het algemeen is er stijging merkbaar, terwijl de invoerrechten en loodsgelden steeds toenemen. Dat wijst op den bloei van handel en scheepvaart.

Gedurende het 2e kwartaal dezes jaars werd ontvangen:

Aan Belastingen:	
Curaçao	f 112.471.45
Aruba	- 104.084.81½
Bonaire	- 4.756.42½
St. Martin	- 4.279.89½
St. Eustatius	- 2.317.11
Saba	- 1.646.51
Aan Inkomsten van onderscheiden aard:	
Curaçao	- 19.634.18½
Aruba	- 4.880.71½
Bonaire	- 1.140.70½
St. Martin	- 805.41½
St. Eustatius	- 1.134.17½
Saba	- 364.26

De Cur. Ct. meldt:

„Naar wij vernemen hebben de Kamer van Koophandel en Nijverheid en de Sub-Conference of W. I. and Pacific S. S. Companies alhier zich tot den Gouverneur en den Kolonialen Raad gericht met het verzoek het onlangs voorgestelde havenrecht, te heffen van schepen, die de haven van dit eiland aandoen, niet in te voeren”.

„Te Santo Domingo is op hoogen leeftijd overleden de heer J. M. Leyba, die jaren lang consul der Nederlanden aldaar geweest is.

De overledene was ridder in de Orde van Oranje Nassau”.

1ste Rotterdamse
Maatschappij van verzekering tegen ongevallen
Oude havenkade n.l. Plan C, Rotterdam.
Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING
Individuele **ONGEVALLENVERZEKERING**,
AUTOMOBIELVERZEKERING, Enz. Enz.
VRAAGT PROSPECTUS.
Hoofdvertegenwoordiging voor Ned. Oost-Indië
te **SOERABAIA**.

VLEU PIA KUNSTPEL- ORG	GOOSEN & SWAGERMAN DEN HAAG - BOEKHORSTRAAT 149.	GELS. NO'S. PIANO'S. ELS.
VERHUUR.		p.m. of 150.— p.j. af " " -80.— " "
PIANO'S van 15.— VLEUGELS „ -8.—		STEMMEN, IL
REPARATIE. RU		Instrumenten.
Afd. Gebruikte		voor het BEREEDMAREN TROPEN.
SPECIELE INRICHTING voor de		

WAROONG DJAWA
INDISCH RESTAURANT
à la Carte
Kortenaerkade 10 - D N HAAG.
TELEPHOON No. 4882.
Dagelijks geopend van 12—7 uur. Voor uitzending
wordt f 0.25 besteltoon gerekend, tenzij afgehaald.

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRACHT 17 - 's-GRAVENHAGE
BELASTEN ZICH MET ALLE
BANKZAKEN.
SAFE - INRICHTING.

Au Corset Français.
DEN HAAG PRINSESTRAAT 98
Telefoon 5546.
LEIDEN VISCHMARKT 7
Telefoon 11.
= CORSETTEN OP MAAT. =
W. J. M. FREDERIKS Corsetière.

CASSUTO,
TANDARTS,
tot nader bericht afwezig.
Tandarts H. COLLARD, 1° Van
Blankenburgstraat 85, vervangt.

VACANT

De heer Leyba is 45 jaar onze consul geweest, en heeft veel diensten aan ons land bewezen. In een woelige republiek als San Domingo is de betrekking van consul soms zeer moeilijk, wanneer er, zooals meermalen bij revoluties gebeurt, beslag gelegd wordt op Nederlandsche eigendommen.

Zoo werd in 1876 op een Nederlandschen schoener, toebehoorende aan den heer Harcken te Amsterdam, beslag gelegd tijdens eene omwenteling te Puerto Plata, eene stad aan de Noordkust van San Domingo, onder de beschuldiging van verboden wapenhandel; de gezagvoerder en de bemanning werden in de gevangenis geworpen en met den dood bedreigd. Het is toen te danken geweest aan de tusschenkomst van den heer Leyba, dat de zaken een gunstigen afloop hadden.

Het geschil over deze kwestie, dat tusschen ons land en San Domingo ontstond, werd door den president der Fransche Republiek, Grevy (als scheidsrechter door beide landen gekozen) beslist en wel in ons voordeel. Als wij ons niet vergissen, wordt door de Dominicaansche Republiek nog steeds jaarlijks eene schadevergoeding betaald aan den eigenaar van den in beslag genomen schoener.

Tijdens omwentelingen ter hoofdplaats Santo Domingo is het consulaat van den heer Leyba meermalen door marine-detachementen bewaakt geworden, die van het ter hulp verzochte Nederlandsche oorlogschip naar den wal gezonden waren.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Ontwaking. De onverschilligheid van het Javaansche volk ten aanzien van het onderwijs is opgehouden, althans in groote centra en op de hoofdplaatsen. Belangstelling is daarvoor in de plaats gekomen. Honderden van jaren hebben de Javanen geslapen; de geest was niet wakker te krijgen. Zij waren slap. Zij leken een plant zonder doorns, een wezen zonder beenderen. Zij konden gemakkelijk gebogen en vertrappt worden door volken, die hunne overheerschers waren. Maar nu komen als het ware de doorns en de beenderen te voorschijn. Hebben wij dit aan de Sarikat Islam te danken? Of heeft deze vereniging het juiste oogenblik ingezien of afgewacht om de ontwaking te bevorderen en tot verdere ontwikkeling te brengen, de Javanen bij elkander en tot zelfbewustzijn te brengen? Hoe het zij, de boven ons gestelden hebben nu rekening gehouden en zullen ook verder rekening houden met deze beweging onder de zwakke Javanen. Velen zijn bevreesd geworden en hebben zich tegen ons gewapend. Wij lachen er om! Bevreesd zijn we niet voor de toekomst. De rollen zullen verkeerden. Wij zullen gerespecteerd worden. Onze eigen Hoofden zullen in de eerste plaats een toontje lager zingen. Hun belang bracht mee, dat het volk dom en gewillig gehouden werd. Zij hadden vrij spel en de rust behoefde niet verstoord te worden. Vandaar dan ook, dat velen niets van de Sarikat Islam moeten hebben. Wij willen immers eensgezindheid en gerechtigheid, bevordering van het volks-onderwijs en de volksontwikkeling, om op de hoogte te komen van onze rechten en verplichtingen. Onze bestuurders zullen nu weten, waaraan zij zich te houden hebben, en oppassen. De tijd van willekeur en onrecht gaat voorbij. En gelukkig ook! Waarom moet dan de S. I. tegengewerkt worden? Waarom mogen in sommige afdelingen van Java de Inlandsche ambtenaren daarvan geen lid zijn? In Japara bijv. is onlangs een aanschrijving afgegaan aan alle ambtenaren B. B. O. E. N., B. O. W., kortom aan allen, die uit 's lands kas betaald worden, dat zij geen lid van de S. I. mogen zijn. Zoo schrijft de Sinar Djawa. In denzelfden geest schrijft „Naamloos” in de Pembrita Betawi, dat de natuurlijke ontwikkeling van het volk niet kan en mag worden tegengegaan, integendeel bevorderd moet worden, nu de Javanen wakker geworden is. Is het Japansche volk ook niet door zijne natuurlijke ontwikkeling tot kracht en grootheid gekomen? Men heeft 't vroeger nooit kunnen denken, dat het Rusland heeft kunnen overwinnen. — De Bintang Soerabaja schrijft, dat het ontwaken van het Javaansche volk zich ook openbaar heeft in de uitingen van de Maleisch-Javaansche pers. Daar hebben de autoriteiten en de Hollanders de schouders voor opgetrokken. Hm! zeggen zij, sla toch geen acht op dat marktgeschreeuw, die pasarpers! Nu ja, zoo antwoorden wij, is dan de Europeesche pers te vertrouwen? Wij kunnen hier niet volmondig „ja” op zeggen. Meer dan eens, dat weten wij bij ondervinding, zuigt zij maar wat uit den duim, of wordt zij door de eene af andere bedoeling of partij gedreven; maar naar waarheid iets beweren of constateeren, ho maar! Aldus meent laatstgenoemd blad.

Het gewraakte vlugschrift. Hetzelfde blad geeft over het in beslag nemen van de brochure „Als ik Nederlander was” en de aanhouding van Dr. Tjipto en Raden Mas Soewardi de volgende beschouwing: De inhoud van deze circulaire zullen we in ons blad maar niet weergeven. Het mocht anders ook al in beslag genomen worden. Bestuur en Justitie hebben uitgemaakt, dat de bewoordingen van het vlugschrift gevaarlijk zijn voor de rust en veiligheid van N.-I. Wij zullen dus, wat dit betreft, onzen mond houden. Maar voor het overige is nu de tijd voorbij, dat wij

maar op alles, wat van overheidswege komt of gezegd wordt, ja en amen moeten zeggen. Voorbij is ook de tijd, dat wij maar zwijgen moeten over hetgeen in ons belang juist gezegd moet worden. Natuurlijk was het geschrijf van Soewardi niet aangenaam voor de bestuurders, dezer gewesten en daarentegen koren op den molen van allen, die zich in den laatsten tijd verdrukt en ontevreden gevoelen en die in de „Expres” hun orgaan gevonden hebben. Verdere verspreiding moest daarom in het belang van de domme en onontwikkelde massa zelve, tegengegaan worden. Het werd als een gif beschouwd, dat moest worden vernietigd en wel zoo spoedig mogelijk, omdat geen tegengif kon worden aangewend. Wat voor den ontwikkelde en wel denkende kon worden verstaan, mocht door den onbeschaafde niet worden gelezen. Door een medicus kan in bepaalde gevallen een vergift als geneesmiddel worden toegediend, terwijl dezelfde stof door anderen, in andere gevallen ingenomen, een doodelijke uitwerking heeft. Het was het zaad, door Douwes Dekker uitgestort, dat in goede aarde was gevallen en nu welig op zou gaan schieten. Hoewel de waarheid in dat stuk van Soewardi niet ontkend kan worden, was het toch niet goed, dat zij door iedereen gehoord werd, door menschen, die er het verstand niet voor hebben en die nog niet alles kunnen begrijpen. Waarheid steekt er ongetwijfeld in dit vlugschrift, maar verkeerd is het, om die waarheid op die wijze te verkondigen en de uitvoering van de uitgedrukte wenschen, op de wijze, zooals daarin gedaan, te willen tot stand brengen. Wij — de meerderheid — zijn nog niet rijp genoeg, om van vader en moeder gescheiden te worden. Zeker is het goed een Inlandsch parlement te bezitten. Doch wie zouden er zitting in kunnen nemen? Mannen als Dr. Tjipto en Soewardi zijn nog zeer schaarsch. Wij moeten hebben: meer scholen, later ook hogescholen, waardoor wij een klasse van ontwikkelden zullen krijgen, die mettertijd geschikt zullen worden geacht, om zelfstandig, op eigen beenen, te kunnen staan.

Met de evolutie en revolutie in China is het vrij goed gegaan, omdat ge daar mannen hebt als een Dr. Sun Jat Sen, die zich van jongst af aan in de politiek bekwaamd heeft. Wij zijn moreel en intellectueel nog zwak. Een parlement is daarom onder ons nog niet op zijn plaats. Zoolang wij dan de vereischte hoogte nog niet hebben bereikt, is het dwaas om aan eene revolutie te denken, dienen wij veeleer in de lusten en lasten te deelen van het Hollandsch bestuur, dat wij als onze ouders te beschouwen hebben. Neem aan, dat wij, overheerschten, ook de onderdrukten zijn, wat heeft dat met de feestviering van de Hollanders te maken? Maar waarom zouden wij niet mee mogen feestvieren? Deze viering is toch niet zoozeer te beschouwen als eene herinnering, dat Holland honderd jaren geleden zijne onafhankelijkheid teruggekregen heeft, dan wel, dat het zijne onafhankelijkheid nu honderd jaren lang heeft mogen behouden. Laten we liever zoo lang mogelijk onder Holland's heerschappij staan. Van onderdrukking is daarbij geen sprake. Dat we bezwaren en grieven hebben! Zeker. Maar men is toch in den laatsten tijd doende, die zoo veel mogelijk weg te nemen. Alles gaat niet ineens. Maar van onzen kant kunnen wij daartoe meewerken, zonder tot eene revolutie over te gaan. Van het vlugschrift kan overigens gezegd worden, dat het kwajongens- of gekkenwerk is. Soewardi is half gek of wist niet, wat hij deed. Zoo besluit het blad.

Voor de Indische artsenschool te Soerabaja hebben zich een 44 aspiranten aangemeld: 20 Europeanen (waaronder 1 meisje), 21 Inlanders en 3 Chinezen. Een toelatingsexamen zal eerst worden afgenomen en zullen er wel enkelen uitvallen, waaronder misschien ook zij, die reeds te oud voor den cursus geacht worden (Pewartja Soerabaja).

De dokter djawa van Kediri, Raden Boertaman, is naar Kolonodale overgeplaatst. Hij was zeer geacht en bemind. Hij was er ook vice-president van de S.I. Als zoodanig werd hem bij zijn vertrek een ovatie gebracht. De muziek speelde het Wilhelmus. Is dit nu een teken, dat de S. I. tegen het bestuur gekant is? (Perniangan). Al is deze vereniging nu niet door de regering erkend, de ideeën, die zij heeft voorgestaan, werken voort. Economische opheffing, coöperatie, enz.; de lange lijst van nieuwe verenigingen wijst het aan.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Tegen de S. I. De leden van de Sarikat Islam te Djombang zijn tot de onaangename ontdekking gekomen, dat er bijna geen geld meer in kas is. De bestuursleden hebben, zooals zij vernamen, het geld gebruikt om er mee feest te vieren, toen de regent de nieuwe kaboepaten ging betrekken. Ook hebben zij zoogenaamde dienstreisen gemaakt, die meer plezierreisjes waren en veel geld gekost hebben. Zoo is het op meer plaatsen gegaan, zegt de Bintang Soerabaja. De zakken van de Directie en andere piëntere leiders vulden zich langzaam, maar zeker; voor het overige blijft alles bij het oude, d.w.z. de leden zijn hun duiten kwijt. Onbegrijpelijk is het, dat er nog zoo veel animo bestaat voor het oprichten van al die

DORDTSCHER BANK

's-GRAVENHAGE - KNEUTERDIJK 12-14
Behandelt alle BANKZAKEN.

A. SCHRÖDER & Co.

GROENMARKT 25/26 's-GRAVENHAGE

WEDEROM COMPLEET

onze bekende uitgebreide collectie

VIELLA.

Vele nieuwe dessins.

Specialiteit VIYELLA BLOUSES

in elk gewenscht plooi-model ad f 6.50.

Van dezelfde fabrikanten ontvingen wij ook een iets mindere kwaliteit VIYELLA, genoemd:

AZA.

Hiervan is de prijs f 1.10 per Meter.

N. V. ELECTRISCHE DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO”

DEN HAAG.

RADEN ADJENG KARTINI.

Verschenen de DERDE DRUK van:

Door Duisternis tot Licht

Geïllustreerd.

Gedachten over en voor het Javaansche volk

VAN WIJLEN

RADEN ADJENG KARTINI.

Ingenaaid f 2.40.

Gebonden f 2.90.

DE TWEDE DRUK, DIE IN APRIL 1912 VERSCHIEEN,

WAS IN ENKELE MAANDEN UITVERKOCHT.

Uitvoerig Prospectus wordt op aanvraag franco toegezonden.

VACANT

TOKO BAHROE

Van Kinsbergenstraat 126, Intercomm.
bij de Prins Hendrikstraat, DEN HAAG. Tel. 4796.
SPECIAAL ADRES VOOR GOEDE SAMBALLANS EN BOEMBOE'S.
Firma BARNAS & DIEMERS, Importeurs.

kleine verenigingen en tokos. De eenvoudige Inlanders zullen wederom bedrogen uitkomen en het kind van de rekening zijn. Zij zullen gevoelen, wat het is te gelooven in den vooruitgang door de ontwikkeling van het volk. Geldverkwisting en geldvernietiging zijn de gevolgen.

Sarikat Makan. Het personeel van de buffetten op de oosterlijnen van de S.S. hebben onder elkaar ook al een aparte „Sarekat“ opgericht, de „Sarekat Makan“, een vereniging om goed en goedkoop te eten. Maar men eet daar zóó goed en zóó goedkoop, dat de aandeelhouders niets betalen en volop eten, ten koste van anderen, die nu een algemeene vergadering hebben verzocht om hierover te spreken en er maatregelen te nemen. Ook hier ontgoken. Zoo gaat het in de wereld met vele dingen, als wij ze van dichtbij beschouwen en leeren kennen. Gelijk het goud van den boezen geest in de label, veranderen ze in zwarte kolen in de hand van den bezitter.

Schorsing. De Directeur van de N.V. Handelsmij. en Drukkerij „Setia Oesaha“, de heer Hasan Ali Soerati, is geschorst, van wege een tekort in kas, dat hij niet kon of wilde verantwoorden. Hij is ook al één der leiders van de S.I. De zaak wordt druk besproken onder vele Inlanders, die leelijk op hun neus kijken. Hij heeft met deze schorsing en het daarop gevolgd ontslag geen genoegen genomen en geweigerd de kasverantwoording aan zijn opvolger Raden Tjokrosoedarmo over te leggen. Eerst toen een der commissarissen, Hadji Abdoelgani, dreigde met de zaak in handen van de Justitie te stellen, heeft hij alle kasstukken overgegeven (Pewarta Soerabaja).

Ledenwerving. Elken dag loopen de S. I.-leden de messas in de afdeling Sidoardjo in en uit, om de Inlanders te bewegen tot de S. I. toe te treden en wel onder bedriegelijke voorstellingen. Zij zijn opgevat (Pewarta Soerabaja).

Relletjes. Door het drijven van enkele leden van de S. I. of van personen, die zich Sarikat Islamers noemen, en waardoor de goele naam van deze vereniging meer en meer verloren zal gaan, zijn weer te Batavia relletjes ontstaan. Een politieagent, die zijn plicht deed en flink oprad tegenover eenige Inlandsche jongens, werd door 40 Sarikat Islamers overvallen en mishandeld. De aanvoerders werden wel is waar later ingerekend, maar de mezigte riep bij deze gelegenheid uit: „Ik oet Sarikat“ (Volg de Sarikat).

Voor Soerakarta heeft de Soenan bevolen, dat zijne ambtenaren van den hoogste tot den laagste, de bekeels enz., geen lid mogen worden van de S. I. Inlanders (onder den kleinen man), die het reeds zijn, mogen anderen niet overhalen om 't te worden (Sinar Djawa).

Ook andere bladen op andere plaatsen, b.v. „de Noordkust“ te Cheribon, die het stuk „Als ik Nederlander was“ hebben overgenomen, zijn door de Justitie in beslag genomen geworden (Bintang Soerabaja).

Valsch geld. De kaartjesverkooper van het station te Batavia houdt zóó lang mogelijk het loket gesloten. Een minuut of vijf vóór de aankomst van den trein wordt het eerst geopend en dan is er een groote drukte en veel gedrang om de kaartjes voor de reis te koop. Van deze drukte maakt hij, de kaartjesman, gebruik om de reizigers, die met groot zilver of papiergeld komen betalen, bij de afrekening valsch geld, 't meest halve guldenstukken, in de handen te stoppen. Algemeen wordt er over geklaagd en onder de aandacht van het toezien spoorwegpersoneel en de politie gebracht. Tot dusver zonder resultaat evenwel! Het is trouwens moeilijk te bewijzen, want in de haast om te vertrekken en in den trein te stappen, wordt het geld, dat men terugontvangt, niet nageteld, maar los in de zak gedaan. Eerst onderweg of ter plaatse van bestemming aangekomen, als andere uitgaven gedaan moeten worden, komt men tot de onaangename ontdekking, dat men bedrogen is (Pantjaran Warta).

Een Maleierbond. Volgens de „Andalas“, een Maleisch blad, dat te Medan verschijnt, wil men daar een Maleiersbond oprichten de „Sarikat Melajoe“, om voor Sumatra te doen, wat de Sarikat Islam voor Java gedaan heeft in het belang van de zelfstandige ontwikkeling van het volk.

Een mooie Vendutie. De Inspekteur van politie van Haarlem heeft bij zijn vertrek van Soerabaja aldaar een prachtige vendutie gemaakt. De inboedel bracht ruim f7000 op. Koopers waren bijna uitsluitend Chineezen en Arabieren. Voor een gewoon ledikant werd o.a. f2010 betaald. Men waande zich in denouden tijd terug, toen op deze wijze aan vertrekende ambtenaren, die zeer behulpzaam waren geweest, een aangename herinnering werd meegegeven. Maar het gebeurde toen ook wél, dat ambtenaren, die streng hun plicht hadden gedaan, een slechte vendutie maakten.

Van Vreemde Koloniën.

Het tropische bosch en het papier-vraagstuk.

Het gebruik van papier neemt in sterker mate toe, dan de productie van de voor 't vervaardigen

er van benoodigde grondstoffen. Met lomp, bamboe, China-gras, stroo, schors, katoen, hennep, alfa is slechts vrij duur papier en van bijzondere soorten te vervaardigen. De houtbrei, vermengd met cellulose, geeft de meest gebruikte grondstof voor de groote papierindustrie. De westersche wouden zijn tot nu toe vrijwel de leveranciers voor deze houtbehoefte gebleven. Maar in de gematigde en koude luchtstreken groeien de boomen langzaam, en de houthonger levert daar 't gevaar op voor de ontwouding, waarvan de gevolgen in vele landen maar al te goed bekend zijn. Duitse bladen weten mede te deelen, dat de vraag naar hout der pijnboomen, ten behoeve van de papiernijverheid, zóó groot is, dat de prijzen met 25 percent zijn gestegen. Dit moet weer ten gevolge hebben, dat 't papier ook in prijs zal toenemen.

M. Rondet Saint spreekt er zijn verwondering over uit (Dép. Col. 17 Sept.) dat de voor de hand liggende redding uit dien noodtoestand nog niet is aangegrepen. Van 't tropisch bosch worden tot nu toe vrijwel alleen houtsoorten ter markt gebracht, die voor bouw- en meubeldoeleinden te gebruiken zijn. Daarnaast zijn echter onafzienbare hoeveelheden hout beschikbaar, geschikt om tot papier verwerkt te worden. Op de Ivoorkust, in Gabon, zijn de gemeenschapsmiddelen reeds beschikbaar, weldra zal dit ook 't geval zijn van Pointe Noire-Brazzaville-bekken van de Kongo, en in Indochina, om langs rivier of spoorbaan de havenplaatsen te bereiken. Het vervoer van 't tot brei verwerkte hout naar de Europeesche havens zal niet duurder zijn dan de transporten van Canada of Noorwegen. Het hout van Indochina zou in de behoefte van de markten in den Stillen Oceaen kunnen voorzien, waar de vraag ook reeds 't aanbod overtreft.

De hoeveelheden hout schijnen onuitputtelijk in voorraad en uitgestrektheid, bij stelselmattige exploitatie zal van uitroeiën geen sprake zijn. De verwerking van 't hout in de kolonie zal in Indochina zeker niet op groote bezwaren stuiten. In Vietry is daar reeds een belangrijke papierfabriek, die bamboe tot grondstof gebruikt; het is dus slechts zaak deze nijverheid uit te breiden.

In Oost- en West-Afrika zullen de te overwinnen moeilijkheden grooter zijn, vooral door het gebrek aan werkvolk. Maar Rondet Saint ziet in den slechten tijd voor de rubber een gelegenheid om handen vrij te krijgen, die aan de nijverheid het voordeel zullen geven van de vooruitzichten niet op één artikel te vestigen, maar weer een nieuw denkbeeld in praktijk te brengen.

Wij zouden op deze oppervlakkige gegevens niet tot een conclusie durven komen en de zaak lijkt ons minder eenvoudig dan de Fr. schrijver ze voorstelt, maar 't denkbeeld is het overwegen waard, ook voor de Nederlandsche koloniën, voor zoover 't hout er uit de oerwouden gemakkelijk naar de havenplaatsen te vervoeren is.

Tanger.

Twee berichten betreffende Tanger, die wij hier overnemen, geven bijzondere beteekenis aan eenige beschouwingen, welke wij in de Dépeche Coloniale van 16 September vinden, en die wij daarom verkort laten volgen.

„Het „Journal du Maroc“ meldt, dat Frankrijk het in Madrid uitgewerkte statuut van Tanger niet zal erkennen. Aan de Quai d'Orsay zal een nieuw ontwerp worden uitgewerkt, dat aan den sultan, dus aan de protectoraatsregering grotere rechten in Tanger toekent. De politie uit de omgeving van Tanger zal onder Fransch, niet onder Spaansch bevel staan. Spanje's instemming hiermede is verzekerd en zal bij Poincaré's bezoek aan Madrid door Spanje's toetreden tot de Triple Entente bevestigd worden.

Uit Tanger wordt gemeld: De inspecteur-generaal voor Weg en Werken is hier aangekomen, om dadelijk naar Casablanca verder te reizen. Zijn doel is verdere leiding te geven aan den bouw van den spoorweg van Tanger naar Fez. Deze spoorweg zal het gebied van Soek-el-Arab en Gharb met Mekiene en Fez verbinden. De bouw zal uiterlijk in September van het volgend jaar beginnen en ongeveer twee jaar duren.

Tanger is 't voornaamste punt gebleven voor den omgang van Marokko met Europa, verschillende cheriffijnsche administratiën hebben er zich gevestigd, zooals de kantoren van de Staatsbank, van de douanen, de publieke werken, het tabaksmonopolie, enz. Het besturend personeel dezer administratiën is bijna uitsluitend Fransch, niettegenstaande de stad haast de meest genyngde bevolking heeft, die men zich denken kan. Zonder zich op te dringen, als van zelf, is de Fransche invloed overal doorgedrongen. Ook buiten de administratie bezitten de Fr. de beste terreinen in de opkomende wijken, zij zeten de grootste handelssommen om, in 1912 voerden zij alleen 41 percent van den geheelen handel. Volgens H. Lorin vragen zij, om dit werk rustig voort te zetten, van de Marokkanen en van de internationale diplomatie alleen — de vrede.

In Marokko moet 't gebied van Tanger een enclave vormen, waarvan de stelling nog niet bepaald is. De bewoners van Tanger zien verlangend uit naar een definitieve regeling van hun politieke toestand. Zij verwachten van het beëindigen der onzekerheden een goede politie-organisatie, goede wegen, met behoorlijke bruggen, naar Larache, El

A. SCHARENBERG,

HOFLEVERANCIER.

Tel. interc. 2443.

TAFEL- en DESSERTMESSEN

van FRIEDR. HERDER Abr. Sohn, SOLINGEN.

VLEESCHVORKJES.

BOTER- en KAAS-MESJES.

WILDSCHAREN.

Specialiteit FRUITMESJES vanaf f3.50 per dozijn.

MASLICEURES (voor het fijn maken der spijzen).

15, HOOGSTRAAT 15, DEN HAAG.

Specialiteit in Electricische Verwarmingsapparaten.

HET BESTE SYSTEEM EN DE BESTE KWALITEIT.

PIERRE SCHREINER

ZOUTMANSTRAAT 18-20-22-45

DEN HAAG

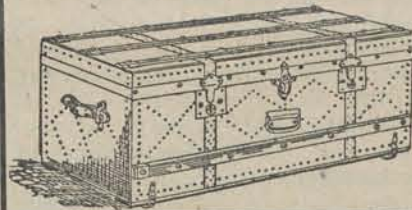
Bedden- en Meubelmagazijnen

BEHANGERIJ

STOFFEERDERIJ

W. POPPINK, Telefoon No. 4485.

PRINS HENDRIKSTRAAT
141-143 Den Haag.

Geheel gepantserde Hutkoffers. Voor het bagageruim, 100 cM. lang, 50 cM. breed, 50 cM. hoog, m. bak f10.50. Voor de hut 100 cM. lang, 50 cM. breed, 36 cM. hoog, met bak f9.—. Voor de huiten der nieuwe booten 100 cM. lang, 50 cM. br., 40 cM. hoog m. bak f9.50.

N.V. BERLITZ-SCHOOL M^{ij}.

welbekend bij allen die met verlof in Nederland vertoeven.

Noordeinde alleen 42^b, boven Maison KRUL.

Telefoon 6318.

TALEN: DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCH, ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.

door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen, die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.

Om teleurstellingen te voorkomen, lette men vooral op het juiste adres Noordeinde 42b, boven maison Krul.

AMSTERDAM - Keizersgracht 300.

VERKOOPHUIS

GROOT HERTOGINNELAAN 103

VALERIUSSTRAAT DEN HAAG

— Tramhalte lijn 3 —

Eenig adres voor hen die zich goed en voordelig van nieuwe of TWEDEHANDS MEUBELN willen voorzien.

DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND van 10—4 uur.

VACANT

HUPFELD's FILIAAL

DIRECTIE:

DUWAER & NAESSENS

PIANO-, PHONOLA- en MUZIEKHANDEL

IS GEVESTIGD:

's-GRAVENHAGE AMSTERDAM

Kneuterdijk/Heulstraat, Stadhouderskade, 19,

Tel. No. 27.

Tel. No. 4698.

Ksar en Ouessan, benevens den eindelijk aanleg van de spoorlijn naar Fez.

De diplomatie schijnt echter geen haast te willen maken met het beëindigen der Tangersche kwestie. In de lente van dit jaar was eene gemengde commissie, te Madrid vereenigd om het statuut van Tanger voor te bereiden. Zij ontving, zonder er om gevraagd te hebben, afgevaardigden der Tangersche bevolking, die hunne belangen kwamen pleiten. Veel notitie hebben de Fransch-Spaansch-Engelsche leden van de aldus uitgedrukte wenschen niet genomen. Hun voorstellen zijn nog niet gepubliceerd, maar als hetgeen de pers er van weergegeven heeft, juist is, zouden de diplomaten er meer naar gestreefd hebben een stuk op te stellen, dat op papier de zaken goed in evenwicht weet voor te stellen, dan naar een in de practijk ook toe te passen oplossing te zoeken.

Zoo zou 't, volgens Lorin, een ernstige misstap zijn de politie in 't gebied van Tanger onder bevel van een Spaansch officier te stellen. Voor het begrip van de inlanders zal de afscheiding tusschen de Sp. zone en de internationale zone alleen duidelijk zijn, als de politiediensten scherp van elkander onderscheiden zijn. Bovendien is 't te betwijfelen, of de Spanjaarden, die al in zooveel ontwikkelingen betrokken zijn en er de moeilijkheden van kennen, deze nog zullen willen vermeederen, door indirect de bemoeienis met de politie in de omgeving van Tanger voor hun verantwoording te nemen. Ook wordt het aandeel der inlanders, musulmannen en israëlieten in het stadsbestuur volgens het ontwerp te zeer beperkt; deze vormen de groote meerderheid, en er zijn goed onderlegde notabelen onder hen. Van Fransche zijde wordt ook een gevaar gezien in het voorstel om in het personeel der cheriffijnsche administratiën een vaste verhouding te bepalen voor een vertegenwoordiging van de Europeesche naties; hierdoor zouden de bureaux met onmacht geslagen worden, de ondergeschikten zouden hun verantwoordelijkheid niet voelen, de tusschenkomst der consuls zou den goeden gang van zaken doorlopend belemmeren.

De Engelschen vragen voor de zone van Tanger een volstrekte militaire onzijdigheid, zij willen hiervoor afdoevende waarborgen. Maar 't is toch niet aan te nemen, dat dit hervormingen vereischt, die 't bestaande geheel uit zijn voegen zouden rukken. Tanger zal zijn betekenis moeten houden door 't achterland van Marokko, de khalifa van den sultan moet 't symbool blijven van de Marokkaansche eenheid, de inlanders moeten niet verdwijnen voor de Europeanen.

De hand, die zwaar drukt.

In een Fransch dagblad lezen wij een vergelijking der Duitsche en Fransche stelsels van bestuur voor de streken, die nu in Afrika van meester verwisseld hebben. De strekking van 't artikel is uit te doen komen, hoeveel zwaarder de D. hand op den inlander drukt. Wij nemen er een deel van over, omdat dit als 't op waarheid berust aangeeft, welke toestanden er heerschen, die door de andere beschaafde mogendheden niet meer als toelaatbaar beschouwd worden in haar eigen koloniale politiek.

De eerste zorg van Duitschland, bij het vestigen in Nieuw-Kameroen, is geweest een weg van 20 M. breedte in de nieuwe bezittingen aan te leggen, om 't binnenland te kunnen bereiken. Maar om dergelijke werken uit te voeren zijn arbeiders noodig. Hoe wordt nu te werk gegaan? Heel eenvoudig. Een goeden morgen komen de Duitschers in een dorp en vragen aan de bewoners, of zij willen werken. 't Antwoord is niet twijfelachtig, het is altijd ontkennend. Daarop gaan de Duitschers heen, maar den volgenden dag komen zij versterkt terug, vatten alle valide mannen op, en, om 't voorbeeld te geven, aarzelen zij niet de weerspanningen voor 't executiepeloton te brengen (d. i. dood te laten schieten). Onder die voorwaarden schiet de weg goed op..... maar de inlanders zijn verre van voldaan over hun lot.

INGEZONDEN.

De jongste Koloniale Mogendheid.

In het Koloniaal Weekblad van 18 Septembris j.l. is opgenomen eene beschouwing van Dr. Aleita Jacobs, ontleend aan van haar hand verschenen Reiskbrieven en handelende over de Philippijnen.

Veroorloof mij naar aanleiding hiervan een paar aantekeningen te stellen.

1e. Welke fouten ook mochten zijn gemaakt in het koloniaal regeeringsstelsel van het voormalig moederland Spanje, één zaak staat vast: van meet af is door Spanje gezorgd voor de godsdienstige opvoeding van het volk naar Westersche cultuur. Het resultaat hiervan is geweest, dat, toen de Philippijnen na beëindiging van den Spaansch-Amerikaanschen oorlog in het bezit geraakten van Amerika, de inheemsche bevolking reeds een graad van ontwikkeling en beschaving had bereikt ongeveer gelijk aan die der bevolking in de Balkanstaten.

De bloeiende universiteit te Manilla, opgericht en in stand gehouden door de Paters Jezuiten, bestaat reeds honderd jaar. Voor confessioneel volksonderwijs en voor dito lager en middelbaar onderwijs werd tijdens de Spaansche overheersching in meer

dan voldoende mate en gedurende meer dan twee eeuwen gezorgd.

Dit zijn enkele feiten, waarmede men bij de beschouwingen over de Philippijnen, mij persoonlijk bekend, rekening dient te houden.

2e. Het peil van ontwikkeling en beschaving der inheemsche bevolking — reeds bij den overgang van de Philippijnen van Spanje aan de Amerikanen — maakt dat land volkomen geschikt voor autonomie met zelfbestuur. (Niet te verwarren met zelfstandig volksbestaan, waarnaar de Indische Partij streeft, een eisch, welke door geen enkele koloniserende mogendheid ooit zou kunnen worden ingewilligd).

3e. Ten gevolge van het betrekkelijk hooge peil van ontwikkeling en beschaving voorzien de Philippijnen vrijwel in de behoefte aan intellectuele krachten. Behoudens de opperste leiding van en door Amerikanen, is de volksvertegenwoordiging in heemsch. De ministers zijn inlanders en de hoogere staatsambten worden vervuld door inlanders.

Dit alles kan men doen in eene kolonie als de Philippijnen, waar de volksopvoeding in heel andere banen is geleid dan in Nederlandsch-Indië. Er zal nog heel wat water door de Straat Soenda stroomen, alvorens Nederlandsch-Indië (bedoeld wordt de 40 miljoen zielen sterke inheemsche bevolking en niet de 50.000 Europeanen, waarvan $\frac{1}{4}$ deel trekkers zijn) rijp zal zijn voor autonomie met zelfbestuur.

Wat men thans slechts doen kan, is de koloniale politiek te leiden in die banen, waardoor, zij het ook in meer of mindere verre toekomst, autonomie met zelfbestuur mogelijk zal worden.

Breda, 20 Sept. '13.

W. H. BOGAARDT.

O.- en W.-Ind. Literatuur-Overzicht.

Uitgaven van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen.

Van bovengenoemd genootschap verschenen de volgende nieuwe uitgaven:

Rapporten van de Commissie in Ned-Indië voor Oudheidkundig Onderzoek op Java en Madoera, waarin, behalve een overzicht van het in 1912 verrichte, de navolgende (deels geïllustreerde artikelen) een plaats vinden. De Buddhistische bronzen in het Museum te Batavia, door Dr. N. J. Krom. — Eenige opmerkingen betreffende de Tjandi Selagrija, door T. van Erp. — Beelden te Djokjakarta, door E. F. Jochim. — Opgave der steenen voorwerpen, bijeengebracht bij de pasanggrahan op het Dieng-plateau, door E. A. Sell. — Opgave der Hindoe-oudheden in de residentie Banjoemas, door E. A. Sell. — Opgave der Hindoe-oudheden in de residentie Pekalongan (met uitzondering van de afdeling Brebes), door E. A. Sell. — Inhoudsopgave der inventarisatie van Banjoemas en Pekalongan.

Dan de notulen van de algemeene en directie-vergaderingen van Juli-December 1912, waarbij verschillende bijlagen, als Inventaris van de wetenschappelijke nalatenschap van wijlen Dr. J. G. F. Riedel; Aanwinsten der verschillende verzamelingen enz.

En verder het 4e stuk van deel 59 der „Verhandelingen“, bevattende eene „Nadere bijdrage tot de kennis van het Talaoetsch, door Dr. K. G. F. Steller“.

Aantekeningen over Oostersche geneesmiddelen door Dr. W. G. Boorsma.

Vanwege het departement van Landbouw, Nijverheid en Handel is uitgegeven bovenvermeld werkje, dat werd samengesteld in verband met de omstandigheid, dat het 11e Internationale Congres voor Pharmacie in Nederland gehouden wordt, daar het vermoeden gewettigd is, dat er vooral onder de Nederlandsche pharmaceuten wel zijn zullen, voor wie een dergelijke mededeeling eenige waarde heeft. De directeur van 's Lands Plantentuin, dr. J. C. Koningsberger, meende terecht, dat het op den weg der instelling lag, door een uitgave als deze aan het Congres eenige medewerking te verleenen, zulks te meer, wijl zij wellicht een achtergrond vormen kan voor sommige door anderen op het Congres te leveren bijdragen.

De bedoeling van dit boekje is slechts, den belangstellenden buitenstaander een denkbeeld te geven van hetgeen hier te lande op het besproken gebied omgaat.

En dit wordt volkomen bereikt.

Het werkje zal een goede plaats innemen tusschen de uitgebreide verzameling van boeken, handelend over de Oostersche geneesmiddelen.

De Aantekeningen zijn gegoten in een prettig leesbaren vorm.

Leelijke foto's ontsieren, jammer genoeg, den tekst, meldt de Java-Bode.

Hollandsch-Soendaneesch.

De bekende Soendalanden-kenner, de heer C. M. Pleyte, heeft een nieuwe uitgave bezorgd van M. van der Ent's Hollandsch-Soenda'sche Spreekwijzen en Samenpraken, Brieven en Korte Opstellen.

Wat de herziening betreft, de heer Pleyte heeft zich bepaald tot het invoeren van de thans meer gebruikelijke, nieuwe spelling van het Soenda'sch en

Brackel & Broermann
DEN HAAG { Hoogstraat 37a, 39.
Lange Poten 43.
ROTTERDAM - Hoofdsteeg 34.
Uitrustingen voor INDIË en AFRIKA.

N. LOEB, Noordeinde 109.
Kleding en Meubilerie op termijnbetaling.

20 gulden, per maand 2 Gld.

40 " " " 4 "

60 " " " 5 "

Vestigt U in NIJMEGEN!

Voor inlichtingen wende men zich aan het SECRETARIAAT van

NIJMEGEN VOORUIT!

M. CROMMELIN, Voorzitter.
ALOYS B. JANSSEN, Secretaris.

C. HOYNG,

SPUISTRAAT 20/22 - DEN HAAG.
Amsterdam - Utrecht.

Onze geïllustreerde catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.

Tafelserviezen - Glaswerk - Lepels
Vorken - Messen - Gasolinelampen.

PRIJSCOURANT GRATIS.

P. B. VAN MOORSEL & Co.

KERKPLEIN 11-12 — TORENSTRAAT 5-8
NAAST HET HOOFDPOSTKANTOOR DEN HAAG
TELEFOON N°. 2898

GEEN KOOPT ADRES VOOR HET GEHEEL OF
GEDEELTELIJK INSTAL. KEKEN VAN WONINGEN

AMERIKAANSCH

Tandheelkundige Inrichting

Dir. H. W. VALKENAAR, Amerik. Mec. Dentist.

GEVESTIGD:

's-GRAVENHAGE, Wagenstraat 19,
naast de Firma Pander.

DUINOORD.

Te koop of te huur aangeboden, een prachtig gelegen, geheel naar de nieuwste eischen des tijds gemeubileerde VILLA, in 1912 door een der eerste firma's ingericht.

Bevragen bij A. DE JONG Czn., Bouwkundige,
B. Ballotstraat 54, Den Haag.

Grand Hotel Café-Restaurant „VICTORIA“,
SPUISTRAAT 16, DEN HAAG - TEL. 3768.

GUNSTIG GELEGEN IN HET MIDDEN DER STAD.
LIFT - ELECTRISCH LICHT - CENTRALE VERWARMING.
80 KAMERS EN SALONS.

PLATS DU JOUR 50 Ct. - DINERS VAN f.1.50 EN HOOGER.
Meest bezochte Café en Restaurant van Den Haag.

J. DEN HARTOG,
gedurende 15 jaar Gérant van Rest. RICHE.

Alleen-verkoop

„The Kingal Shoe“

C. M. DE GRAAFF

Piet Heinstraat 86

Tel. 4263 Haag

het aanbrengen van enkele noodige veranderingen, die ongetwijfeld verbeteringen zullen blijken.

De taal is in hoofdzaak Oost-Preangersch, doch zoo gekozen, dat die ook elders verstaan wordt, terwijl het aanhalen van synoniemen maakt, dat men de gebezigde uitdrukkingen ook elders met vrucht zal kunnen gebruiken.

Voor geëmployeerden bij ondernemingen in West-Java is dit gemakkelijk te volgen leerboek bijna onontbeerlijk.

Tijdschrift Binnenlandsch Bestuur.

Inhoud van de Augustus-aflevering: Eenige onderwerpen, betrekking hebbende op de Minahassa (I. Aanteekeningen omtrent het grondbezit), door J. E. Jasper. — De centrale kas, door Dr. J. H. B. — Het teren van wegen, naar een rapport van B. Heutrich. — Korte mededeelingen (Deliana. — Het opvoedend element in belastingheffing gelegen. — In welk wereldgedeelte vindt men thans nog de meest gevaarlijke roofdieren? — De prijsvraag van het Koloniaal Museum te Haarlem. — Een H.B.S. te Bandoeng). — Boekbeoordeeling.

Exploratie van Nieuw-Guinea.

In het Ind. Milit. Tijdschr. schrijft v. R.: Zooals bekend, opperde de luitenant ter zee Ram-baldo in 1907 het denkbeeld om door ballontochten meerdere kennis omtrent Nieuw-Guinea te vergaren. Door den dood van dien verdienstelijken zeeofficier kwamen de gemaakte plannen niet tot uitvoering. Thans stelt de door zijn motorbootvaarten in Centraal Afrika bekende te luitenant Graetz een nieuw, echter veel meer omvattender en in uitvoering kostbaarder plan aan de orde. Hij wil nl. op gezamenlijke kosten van Duitschland en Engeland het eiland doorkruisen met eene bestuurbare luchtballon en photogrammetische opnamen doen en daarnaar eene volledige kaart samenstellen. Aan de expeditie dienen geografen, meteorologen, geologen en etnografen deel te nemen. Ter beveiliging tegen de Indische stammen moet het luchtschip enkele machinegeweren van klein kaliber medevoeren en gedurende de tochten zal in de nabijheid van de dichtstbij zijnde kust een Duitsch en een Engelsch oorlogsschip gestationneerd moeten zijn, om zoo noodig hulp te verleenen.

Luitenant Graetz schat de kosten op 3 miljoen Mark en hoopt die door vrijwillige bijdragen bijeen te brengen.

Dat het luchtschip goede diensten zal bewijzen bij de exploratie van het eiland is buiten kijf, vooral wanneer kalm aan met proeftochten van uit vaste stations begonnen wordt. Of het mogelijk zal zijn met een Parsival — een Zeppelin zal natuurlijk niet gebruikt worden — de op de waterscheiding tusschen noord en zuid voorkomende hoogte van 3000 M. en meer, te overwinnen, moet volgens Petermann's Mitteilungen, waaraan we dit stukje ontleenen, door vakmannen beslist worden. Een bezwaar, dat niet te licht geteld mag worden, is echter de dichte begroeiing, waardoor het moeielijk zal zijn, bij slecht weder te landen.

Teysmannia.

Afl. 6 van den loopenden jaargang bevat de volgende bijdragen: De bestrijding van insecten door middel van hun natuurlijke vijanden, door S. Leefmans. — Javaansche voedergrassen, door C. A. Backer. — Dagelijks of om den anderen dag tappen bij hevea, door Dr. A. A. L. Rutgers. — Inploed van draineering op sawahgronden, door Dr. P. van der Elst. — Vaste planten: Artemisia, door H. J. Wigman. — Tapoes, door Abdoel Aziz Nasoet. — Sprokkelingen op landbouwgebied: Een hevea-boorder. — Het tabakskevertje. — Nieuwe insecticiden. — Overzicht van hetgeen werd vericht ter bevordering van de katoencultuur in Ned.-Indië in 1912. — Dr. Simon's tapproeven bij hevea. — Over Java-jute.

De Indische Mercur.

Het nummer van 16 September bevat: De riet-suikerindustrie gedurende de laatste jaren, door H. C. Prinsen Geerlig. — Het Landbouwdepartement in 1911, door Dr. J. Dekker. — Moderne kolloïde-hemie, door Dr. H. R. Kruijt. — De begroeting van Ned.-Indië voor 1914. — De handel van Batavia in verband met de uitbreiding van de haven van Tandjong Priok. — Kultuurberichten (De suikerfabrieken in het Cheribonsche. — De koffiehandel van Soerabaja in 1912. — Rijsttoegst op Java. — De vrije emigratie naar Deli. — Een nieuwe maatschappij voor het landmeten en kaarteren). — Kleine mededeelingen (Een waterleiding voor Bandjermasin. — De Handelsbond te Soerabaja. — Uitvoer van Padang, Belawan en Makassar). — Financiële berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken.

Kritiek op de Exkursionsflora van Java.

De heer C. A. Backer, assistent van het Herbarium en Museum voor systematische botanie van 's Lands Plantentuin te Buitenzorg, heeft een brochure in het licht gegeven, waarin hij met kracht en scherpte opkomt tegen de bewerking van bovengenoemd boek, dat, volgens hem, voor niemand eenige waarde heeft. Zijn opvatting wordt door een groot aantal toelichtingen verduidelijkt. Aan 't slot van zijn betoog richt hij zich tot de vele critici, die het boek gunstig hebben beoordeeld. Hij zegt,

dat deze lieden er te goeder trouw zijn ingevlogen, maar uit den aard der zaak kunnen betrokkenen geen voldoende verstand hebben van het onderwerp van het boek van den samensteller, den heer Koor-ders.

Weekblad voor Indië.

Met betrekking op Indië bevat No. 8 van het Weekblad de volgende bijdragen: De krijgstuicht van het Indische leger. — De groote brand te Batavia (met afb.). — Indische penkrassen, door Ofoei. — Militaire schetsen uit Boni. III. Van een joviale ontvangst. Boegineesche ratten en een noodloftig schot.

Ten slotte nog enkele titels:
De gambircultuur in de Buitenbezittingen (vervolg) (Korte Berichten, 3e jaarg. No. 19).
Van het eiland Saba (met afbeeldingen). (Eigen Haard, 20 Sept. 1913).
Verslag van het volks-credietwezen, loopende tot ultimo Juni 1913. (De statistieke gegevens omtrent het bedrijf der afdelingsbanken betreffen het boekjaar 1911-12). (Batavia, Landsdrukkerij).
De Curaçaosche Bank. III: De discontoportefeuille, door Mr. G. J. Fabius. (De Economist, 15 Sept. 1913).
Verslag van den toestand der gemeente Batavia over 1912. Met afbeeldingen. (Weltevreden, Albrecht & Co.).
Een tocht naar de Noord-West-rivier (Ned. Nieuw-Guinea), door W. E. P. J. Vliegen (Annalen O. L. Vrouw van L. H. Hari, 15 Sept. 1913).

Leeszaal HEULSTRAAT 17.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9-6 uur 's namiddags:
 De Planter, Onze West, De Surinamer Courant, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bat. Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra Courant, Soer. Handelsblad, Nieuwe Soer. Courant, Deli Courant, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, De Banier, Het Wite Kruisblad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad enz., benevens 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.
 En tal van Brochures, Jaarverslagen, enz.

Een kleine Rectificatie.

Een vriendelijke lezer maakt ons opmerkzaam op een flater, dien wij zelven zouden begaan hebben onder het hoofd Tropisch Nederland van het vorig nummer van het Koloniaal Weekblad. Wij verwezen naar de advertentie, waar 7 boekjes worden vermeld als door het Informatiebureau onzer vereeniging uitgegeven. In werkelijkheid zijn er acht, zijnde in de advertentie nog niet opgenomen het laatst verschenen: No. 8. De ambtenaar bij den dienst der In- en Uitvoerrecht en Accijnzen in N.-I. Een 9de, betreffende den ambtenaar bij de Gouvernements-marine, is gereed voor den druk. Met de boekjes, die reeds vroeger verschenen, n.l.: „Over onze Oost voor-ben, die er niet geweest zijn”, „Iets over den In-lander en zijn zieleleven” en „Onze West” (De kolonie Suriname en de kolonie Curaçao) zal het getal populaire boekjes, door de vereeniging „Oost en West” bezorgd, weldra een vol dozijn be-dragen.

MEDEDEELINGEN.

Van het INFORMATIE-BUREAU:

Voor den burgerlijken geneeskundigen dienst in Nederlandsch-Indië is de spoedige uitzending noodig van eenige geneeskundigen, niet ouder dan 30 jaren, die in het bezit zijn van een diploma als Nederlandsch arts.
 Aan de uitzending uit Nederland wordt verbonden: a. overtocht naar Nederlandsch-Indië voor Gouvernementsrekening als passagier der eerste klasse, e.q. ook voor het wettig gezin; b. eene gratificatie voor uitrusting ten bedrage van f 2000; c. eene voorloopige bezoldiging van f 250 's maands, ingaande met den dag van inschepping naar Nederlandsch-Indië en voortdurende totdat daar te lande het activiteitstraktement ingaat.
 In Indië wordt genoten eene bezoldiging van f 400 's maands, na één jaar dienst wordt eene verhooging ontvangen van f 100 's maands en voorts twee verhoogingen, elke eveneens van f 100 des maands, na respectievelijk 4 en 7 jaren dienst, te rekenen van het tijdstip van eerste indiensttreding af.
 Uitzending heeft niet plaats dan nadat uit een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek is gebleken van fysieke geschiktheid voor den Indischen dienst.
 Zij, die voor uitzending in aanmerking wenschen te komen, moeten zich aanmelden bij het Departement van Koloniën, bij een op zegel geschreven request, onder overlegging van de vereischte stukken.
 Ook ten opzichte van de bepalingen omdrent verlof enz. staan de geneeskundigen gelijk met de overige burgerlijke landsdienaren in Nederlandsch-Indië. (Nederlandsche Staatscourant van 18 September 1913 No. 218).

DE RIJSWIJKSCHE BANK.

ZOUTMANSTRAAT 42, 's-GRAVENHAGE.

Commissarissen:
 Dr. T. BRESNÉE (pres.)
 H. E. VAN LEYDEN.
 I. BÄCK.

Directie:
 G. J. KUNST.
 E. V. VAN LEYDER.

Effecten - Coupons - Wissels
 Safe-inrichting.

FABRIEKSDÉPOT VAN TWENTSCHE LINNENGOEDEREN

„DE WITTE BAZAR”

Prinsenstr. 19-21, DEN HAAG

TELEFOON 5141

GOEDKOOPST ADRES VOOR

UITZETTEN EN INDISCHE UITRUSTINGEN

VOOR DAMES EN HEEREN.

Tevredenheidsbetuigingen van honderden Indische families voor belangstellenden ter inzage.

GEVESTIGD SEDERT 1885.

MAISON-DROUOT

WESSER & Co.

LANGE HOUTSTRAAT 7 DEN HAAG

INRICHTING TOT COMPLETE MEUBILEERING
 BEHANGERIJ :: STOFFEERDERIJ
 EIGEN MEUBELFABRIEK :: ANTIQUITEITEN

BURGERS VAN N.-I., WELKE IN NEDERLAND EEN TROPISCHE WARMTE IN HUN WOONHUIS WENSCHEN, SCHAFFEN ZICH AAN DE

HOEK'S GASHAARDEN

HOOFDKANTOOR: PIET HEINSTRAT 64, DEN HAAG.
 VRAAGT CATALOGUS. :: VRAAGT CATALOGUS.

NEDERLANDSCH-INDISCH

Administratiekantoor en Hulpbank
 's-GRAVENHAGE - Kortenaerkade 7.

CREDIET- en BANKZAKEN. ::
 LEVENS- en BRAND-VERZEKERINGEN.
 ADMINISTRATIËN. ::

WISBRUN & LIFFMANN.
 VEENESTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.

Dames Modeartikelen.

Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen.
 Alle soorten Garneeringen, enz.

Balartikelen.

Zuid-Hollandsch Koffiehuis

GROENMARKT 37 - DEN HAAG

* CAFÉ RESTAURANT. *

DINERS van 5-8 uur, vanaf f 1.—, f 1.50 en hooger.
 Grootste Biljartzaal van 's-Gravenhage. — 12 Biljarts.

VACANT

Vereeniging OOST en WEST

Afdeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.
Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, Frederik Hendriklaan 155.

Vier dames voor pianolessen.
Twee dames voor vioollessen.
Een heer voor muzieklessen.
Eene dame voor zanglessen.
Twee dames voor lessen in de Fransche-, Duitsche- en Engelsche taal.
Twee dames voor lessen in de Fransche taal.
Een dame voor lessen in de Engelsche taal.
Een Dame om als hoofd eener huishouding op te treden.
Een dame voor opleiding admissie examen H. B. S. en Gym.
Eene dame voor lessen aan spraakgebrekkigen.
Een Dame voor Fransche en Italiaansche conversatielessen.

Eene dame voor kantoorwerkzaamheden in Indië.
Eene dame voor kantoorwerkzaamheden.
Twee dames voor lessen in teekenen en schilderen.
Een dame voor schrijf- kopiëer- en vertaalwerk.
Zes dames als kinderjuffrouw naar Indië.
Een dame voor lessen in machineschrijven, steno-graphie en moderne talen.
Twee dames voor het waarnemen der huishouding.
Eene dame als modiste, tevens verkoopster naar Indië.
Eene dame voor ademgymnastiek en hygiënisch spreken.
Een heer voor lessen in de Maleische en Javaansche taal en Indisch Staatsrecht.
Een practisch ervaren Boekhouder voor Indië.

Indische dienstboden kunnen zich aangeven in LAAN v. MEERDERVOORT 187 voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; Voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belangh. worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verleen.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische talen.

A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage,	{ Javaansch.
D. A. P. KOK, Marialaan 162a, Lochem,	{ Maleisch } gediplomeerd.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden,	{ Javaansch.
	{ Maleisch.
	{ Madoereesch.
H. TH. KAL, Laan v. Meerdervoort 239, 's-Gravenhage,	{ Javaansch.
	{ Madoereesch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Jaarverslag der Vereen. 1911, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over het jaar 1911, enz.

en

Opgave van de Eereleden, de samenstelling der verschillende besturen en commissies
Prijs: 1 exemplaar f 0.20 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn,
door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

c. Onze Oost II: Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,
door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a. Onze West:

I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRIS;

II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao.
Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.

Prijs f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VII. De Vooruitzichten voor den Nederlandschen arts in Nederl.-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

Onderstaande APOTHEKERS, leden van het Dep. 's-Gravenhage der Ned. Maatschappij ter bevordering der Pharmacie, worden aanbevolen voor het gereedmaken van recepten zoowel als voor de levering van Binnen- en Buitenlandsche Geneesmiddelen, Verbandstoffen, Ziekenverplegingsartikelen en Minerale Wateren.

te 's-GRAVENHAGE

M. L. Adama, Bezuidenhout 111.
J. J. C. Bakker, Javastraat 29.
F. L. W. en E. v. Beest, Huygensplein 3.
N. W. Bennema, Fred. Hendrikplein 32.
C. J. Brandts, Laan Copes v. Cattenburch 90.
M. Bruins, Van Swietenstraat 131.
C. P. v. d. Bijlaardt, Grootte Markt 22.
J. Damen, Weimarstraat 20.
Duin-Apotheek, Leuvensestraat 35.
Mej. S. Faber, Koningsplein 32.
Dr. A. L. C. Furnée, Tasmanstraat 194.
C. A. van Greuningen, Statenlaan 40.
J. E. v. d. Harst, Aert v. d. Goeststraat 29.
A. J. A. Herens, Boekhorststraat 19.
J. J. Hofman, Schenkweg 4.
K. Holm, Vaillantlaan 157.
A. J. van Huffel Jr., de Riemerstraat 154.
J. F. J. Hupperetz, Regentesselaan 270.
C. de Jong, 1e v. d. Boschstraat 45.
Ph. Luyckx, Westeinde 341.
Firma Mouton, Javastraat 29.
Mej. C. Offerhaus, Groot Hertoginnelaan 154.
J. van der Schalk, Oranjeplein 24.
J. J. Schoevers, Noordeinde 122a.
Dr. W. v. d. Slooten, Koningin Emmakade 109.
M. P. Spillenaar Bilgen, Stadhouderslaan 7.
E. Sybolts, Riouwstraat 48.
J. A. v. Tooren, Regentesselaan 105.
W. D. Valkis, Zoutmanstraat 55.
C. Th. Voorhoeve, Frederik Hendriklaan 72.
G. H. v. d. Wal, Dennenweg 1.
H. J. de Zaayer, Anna Paulownastraat 51.

te SCHEVENINGEN:

J. v. Buuren, Kanaalweg 53.
M. den Heijer, Keizerstraat 167.
J. A. Speltie, Havenkade 3.

te RIJSWIJK:

B. F. Jansonius, Heerenweg 28.

te VOORBURG:

J. A. Spruyt, Heerenstraat.

te DELFT:

H. Blom, Binnenwatersloot.
J. A. Filedt Kok, Oude Delft.
S. J. Fischer, Grootte Markt.
A. Nijdam, Burgwal.
A. L. Oversluys.
C. M. J. A. Straman, Wijnhaven.
W. P. de Vries, Oude Delft.

te SLIEDRECHT:

I. J. van den Berg.

te WOERDEN:

W. G. Haye.

te MIDDELHARNIS:

A. Teepe.

Marque Déposée „Au-Condor”
LA HAYE — PLEIN 8

PAYS BAS

FRED. MOMMAERTS-DEGELLER

Tabacs Cigares et Cigarettes de toute 1re qualité

EXPORTATION IMPORTATION

EMBALLAGE SPÉCIAL POUR LES INDES

NEDERLANDSCHE VEGETARIERSBOND.

Secretariaat: Wilhelminastraat 105, Den Haag.

Administratie: Koepoortsweg 107, Hoorn.

Vegetarisch Bureau en Brochurehandel: FELIX ORTT,

Soest, waar alle inlichtingen over Vegetarisme, den

Bond en zijn streven gaarne worden verstrekt en

alle drukwerken te verkrijgen zijn.

LIJSTEN VAN BOEKEN GRATIS.

Leest het maandelijksch orgaan „VEGETARISCHE BODE”

onder redactie van FELIX ORTT; abonnementsprijs f 2.— p. jaar.

F. ORTT. Bekroond Propagandageschrift, 5 cents;

Brieven over gezondheid, 10 cents; Het vegetarisme

bezien van de economische en de ethische zijde,

5 cents; Drankzacht en hoe die tegen te gaan,

10 cents. — LEO TOLSTOY. De eerste stap, 10 cts.

— Kookboek van Mevr. VALK, f 1.25.

M. VISSER v/h. A. J. RODBARD

Spuistraat 69 - 's-HAGE

Telefoon 5470.

FABRIEK EN MAGAZIJN VAN GOUDEN,

ZILVEREN EN DIAMANTWERKEN.

REPARATIE-INRICHTING.

VACANT

„BOEATAN”

Magazijn van Indische Kunstnijverheid

Heulstraat, Den Haag

Zie Etalage — Zie Etalage

Leverancier van H.M. de Koningin

MAISON DE BONNETERIE.

== DEN HAAG == = AMSTERDAM =
Buitenhof - Groenmarkt. Kalverstraat - Rokin.

GROOTST GESORTEERDE MAGAZIJNEN van
ELEGANTE DAMES- en KINDERCONFECTIE.

N.V. DE HAAN's Bioscope-Theaters
„OLYMPIA-THEATER”
ELITE BIOSCOPE
PRINS HENDRIKPLEIN 3 - Telefoon 6295

ELKE WEEK

SCHITTEREND AFWISSELEND PROGRAMMA

Woensdag, Zaterdag en Zondag MATINÉE.
ENTREE: 50 en 25 Cent voor de MATINÉE'S, f1.—, f0.75, f0.50 en f0.30 voor de AVOND-VOORSTELLINGEN.

Vestigt U in ARNHEM of OMSTREKEN

VELP - STEEG - ELLEGOM - DIEREN - OOSTERBEEK - HEELSUM - RENKUM

Inlichtingen gratis Bureau V. V. Stationsplein 15, ARNHEM en bij de Secretarissen der verschillende V.V.'s.

VAN SEVENTER & PALUDANUS
Vlamingstraat 21,
DEN HAAG - Teleph. 4214.

Eerste klasse en toch het goedkoopst adres voor Heerenkleeding naar maat.
SPECIAAL ADRES voor Ultrustingon.

VRAAGT <i>Krul's</i> HOPJES.	VRAAGT <i>Krul's</i> CHOCOLADE.	VRAAGT <i>Krul's</i> BONBONS.
------------------------------------	---------------------------------------	-------------------------------------

Brengt een bezoek aan **BOEATAN**
Magazijnen van **INDISCHE KUNSTNIJVERHEID**

JAEGER

is voor ons klimaat de
BESTE ONDERKLEEDING.

L. VAN DER VIJVER,
Korte Houtstraat 14c
en
SPINOZASTRAAT 95, b/h. Oranjeplein.
GROOTE KEUZE in:
NORMAAL WOLLEN en
HALF WOLLEN ONDERGOEDEREN.

half wol f 0.65
heel wol f 1.20

half wol f 0.75
heel wol f 1.35

half wol f 1.35
heel wol f 2.40

half wol f 1.35
heel wol f 2.40

half wol f 1.35
heel wol f 2.40

half wol f 1.35
heel wol f 2.40

Goederen worden op
zicht gezonden.

Tel. No. 2318.

Indisch Restaurant

Vereeniging „OOST EN WEST”
LAAN v. MEERDERVOORT 187
Telefoon 2655.

INDISCHE KOKKIE

GROOTE VERScheidenHEID VAN
OOSTERSCHE GERECHTEN.

ZORGZAME EN ZINDELIJKE BEREIDING VERZEKERD,
BILLIJK TARIEF.

TJOBALAH SATOE KALI,
TEMTOENANTI DATANG KEMBALI

Diners vanaf f 1.75.
Plat du Jour à f 1.25.

Uitzending van allerlei Schotels
en Gebakken met verhooging van
: : bezorgloon. : :

VACANT

VACANT

GROBBE = COMESTIBLES.

Bankastraat - Fr. Hendriklaan - Theresiastraat.

VACANT

INSCHRIJVINGSBILJET.

Ondergeteekende wensch in te schrijven.
voor het hulp- of ondersteuningsfonds der Vereen.
„Oost en West”: f.....

NAAM:

WOONPLAATS:

Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West”, Heul-
straat 17, Den Haag.

VACANT

A. A. BOLT = CONFISEUR
PATISSIER

HOFLEVERANCIER.

BANKASTRAAT 4c, 4d, 4e, 4f -:- 's-GRAVENHAGE.

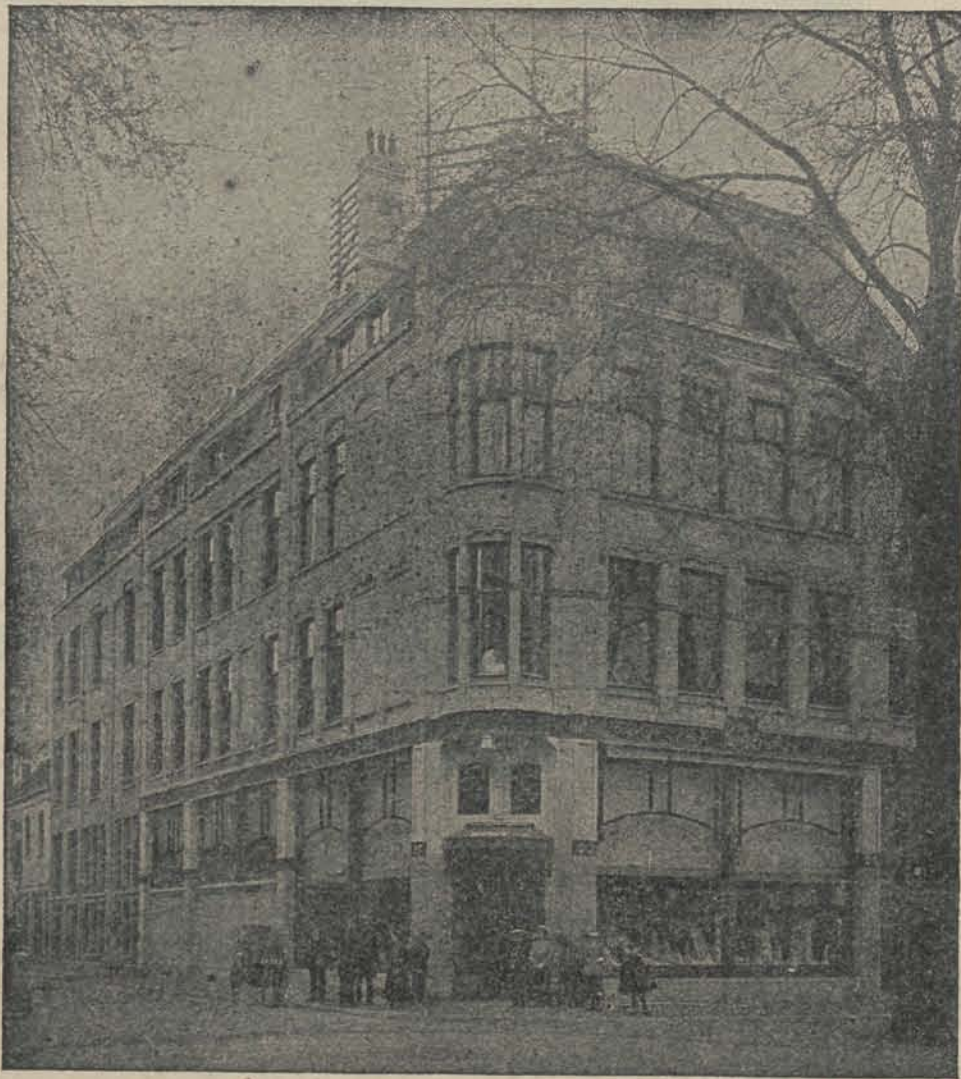
ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.

— Ook verkrijgbaar in „BOEATAN”, Heulstraat 19. —

VACANT

VACANT

VACANT

Fournisseurs
de S. M. la Reine.Fournisseurs
de S. M. la Reine Mère.

Specialité de SOIERIES.

Lainages, Cotons,
Dentelles.ROBES MI-CONFECTIONNÉES,
Dentelles de Bruxelles Véritables.

Téléphone 2155.

Maison de Nouveautés

*Compagnie**Lyonnaise*

9 Kneuterdijk

LA HAYE.

**GENEALOGISCH-HERALDISCH BUREAU
CARL KÖFFLER**

's-GRAVENHAGE OBRECHTSTRAAT 181.

Belast zich met:

- 1e. het verstrekken van inlichtingen op het gebied van geslachts-, wapen- en zegelkunde in den uitgebreidsten zin;
- 2e. het nasporen van familiebetrekkingen, zoowel binnen- als buitenslands;
- 3e. het opsporen van familiewapens en zegels;
- 4e. het samenstellen van zoo volledig mogelijke geslachtsregisters en het opmaken van kwartierstaten onder overlegging der authentieke bewijsstukken;
- 5e. het bijeenbrengen der benoodigde wettelijke stukken ter eventueele erkenning, inlijving, of verheffing in den Nederlandschen Adelstand, alsook tot het officieel verkrijgen van naamsverandering;
- 6e. het oplossen van onbekende wapens;
- 7e. het teekenen en schilderen van hoofd-, alliantie- en kwartierwapens, zoowel op papier als perkament, paneel, enz.
- 8e. het ontwerpen en leveren van ex-libris.

Redactie en Administratie van „Het Zoeklicht
voor Genealogie en Heraldiek”.